
NAZIONALE
BIBLIOTECA
VITT. EMANUELE
12
18 K
23

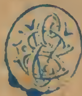
LAPIS METAPHYSICVS, AVT PHILOSOPHICVS, QVI VNIVERSALIS

salis medicina uera fuit patrum antiquorum, ad omnes indifferenter morbos: etiã eos quos incurabiles uocarunt illi qui curare non potuerunt.

Et ad metallorum tollendã lepram, fabricandos lapides preciosos, &c.

Per
GERARDVM DORN.

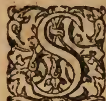

M. D. LXX.

ILLVSTRISSIMO PRINcipi Ludouico, Vuirtembergico Thecciocp Duci, Comiti Mompelicardi, &c. Salus.

Cribendum inter hæc de uera metaphysica patrum antiquorum, Illustrißime Princeps, penes quos munimenta quædam in hunc usque diem à Deo reseruata sunt, ne ab impijs & ambitiosis hominib. unà cum cæteris omnino deprauarentur artibus: cogitare cœpi de patrocinio. Maximè quòd hoc tēpore quicquid ignoratur, etsi uerißimum existat, uilipenditur, ab eis præsertim qui doctrinas hausere fallaces Gentiliū. Quid mirum? Nunquid & Euangeliū Dei propter Sophistas qui contorserant illud, ab omnibus fermè spretum erat, ualde paucis exceptis, ut scintilla quædam, quæ maximum in ignem à

 sum-

ſummo Creatore quandoq; foret iterum excitanda? Non ſecus una dierum ſperamus futurum, ut artes quæ iam in maximo precio ſunt (etiam deprauatiſſimæ) per ſcintillā ſuæ uires, quaq; ſuam in lucē ac ueritatem reſurgat. Hæc à me dicta ſunt, quòd uideam Seculum hoc ferreum fœtenti ſulphure tam inuolutum atq; uenenis, ut refragrantiam & uirtutes purioris metalli cuiuſuis reſpuat, non metallum ipſum. Iſtud ſiquidē, aut corpus eius, non animam, potiùs quàm animum proprium excolit. Non hac de cauſa Deus O. M. hominum genus auro gemmiſq; ditauit, ut ex eis idolum ſibi fingeret, ſed ut in proximi ſubuentionem uteretur, ac ſanitatem: contrà magis in animi ſui perniciem, quàm corporis detrimentum abutitur. Horum ſuperficiali pulchritudine tātùm æſtimationeq; delectati, uerum arcanum hoc ut cæci prætereunt: nempe Deū

&

& Naturā fulgentißimis corporib. præstantißimum inhabitatorem spiritum dedisse. Nec est quod ex sua moralitate quisquam hoc loco nobis Æsopū Phrygium, uelut sub uili corpore nobilem adducat animum: nisi resoluere norit, quînam fiat, ut sub uilißimo lapide lateat aurū & argentum, & gemmæ sub rudi cortice contineantur. Eorum loco respondebimus, ut uidentes non uideant illi, qui lucem & ueritatem fugiunt id fieri. Tamen ex his rudioribus præstantiora norunt eruere, hisq; solùm cōtenti lætiq; felices undas prætereunt, rursumq; magis quàm antea cæcutiunt: uidentesq; sub isto corpore nobiliore, de uili per ipsos eruto, naturā excellentius quid adhuc quærendū esse docere, minùs uidēt. In eo rudiores existimati homines, ipsis mūdi sapientibus longè Rebuspublicis utiliores existunt, quum illi sese mille periculis obruentes, montium excaua-

re uentres audeant, infinitosq́ labores libenter atq́ sudore Vulcanicos ferre. Isti uerò laborem fugientes omnem, uilioribus etsi perperam utuntur. Quid refert (aiunt) modò iuuent, ac nobis impleant loculos. Nec satis esse uidetur illis, at illos qui melioribus insudant, carpũt, & quod peius est, ut hominib. reddant odiosos, præter æquitatẽ & rationes uituperant. Non uident interim quàm sese turpiter eis ridendos exhibeant, qui secretiora naturæ mysteria norunt. Præsertim quòd Physicam & Metaphysicam à Gentilibus copiosissimè descriptam habeãt, legant, eisq́ per uitam operam nauent, & uerã Physicam & Metaphysicã ignorare, uilipendere, sordesq́ margaritis præferre non erubescant. Hoc me summoperè mouit Illustrissime Princeps, hosce meos qualescũq́ labores protectioni tuæ committere. Cùm sciam præ multis ad arcana mysteriaq́

naturæ

naturæ detegenda maximè idoneos fore. Suscipe igitur peregrinam errantem non erroneam ouem: quò ueris adducta stabulis, fructus adferre ueros hominibus queat bonæ uoluntatis. Alij uerò silices etsi mulgeant in arte metaphysica sua, non refert: quia uilioribus quibusq; delectati sunt hactenus. Uale Serenißimè Princeps. Iam præfaturus aggrediar hanc artẽ enucleare lectoribus. Iterum uale uiueq; feliciter annos innumeros.

ELENCHVS CAPITVLO-
rũ in hoc Opuſculo contentorũ.

PRAEFA-

PRobare nos ab exordio decet, nostram Metaphysicam legitimã prolem, & quasuis alias adulterinas fore. Negant moderni Physici Metaphysicíq; pertinaciter quintam essentiam nostrã. Hoc nobis argumentum est optimum, contra similes docendi suas opiniones fore nullas. Quid cœlum esse iudicabũt isti? Negare nobis audebunt esse quintum esse quid à quatuor ut purũ ab impuris à Deo separatũ, aut ignorare hoc ipso fatebuntur? Dubiũ nõ est eos arcanum hoc nõ intelligere. Si cœlum etiã à quatuor primis essentijs separatũ esse nobis admittant, ergo quinta essentia. Nisi dixerint cœlum etiã fore quatuor elementa, & essentias quatuor puras, ut octo sint essentiæ. Hoc ipso negabunt cœlum purum existere, foreq; dicẽt, ut inferiora sint elemẽta. Nam puritas ab unione dicitur hoc loco magis quàm à sinceritate. Si quatuor elementa forent in cœlo, sicut inferius mixta: mixtim

etiam apparerent in eo prout hic, quod minimè fit. At unicũ uidetur elementũ, plurimis ornatũ cœlestib. corporibus, ac tot quot mundus inferior: istis etiam correspōdẽtibus, ut effectibus suę causæ. Hæc est uera separatio elementorũ, quam Alchimistas ueros imitari decet, purioris nempe substantiæ ab impuris elemẽtis, ut superioris ab inferiore. Separatio uulgaris illa quę fit oleorum ab aquis, & horũ à suis terris, qualitatũ est, nō elemẽtorũ. Vt si oleum, quod nonnulli aerem appellant à sua terra separetur & aqua, nil factum erit aliud, quàm quòd elemẽta uiscosiora, pinguiora, calidioráue, sint à suis qualitatibus per separationẽ earum facta. Nã cuiuis harũ partiũ quoduis inest elemẽtũ, quocũq; modo separetur. Saniùs ergo sic nominandæ sunt, uidelicet elementum calidũ pro partę cui magis adhæret ignis, calor: humidũ, cui aquæ magis humor: frigidum, cui aeris frigus, & siccum cui maximè terrę siccitas: quas quidẽ appellationes etiã usurpabimus infra. Sed ut ad cœlũ redeamus, Istud incorruptibilẽ

esse

esse mundi partẽ ac alteram, quam supe riorẽ antiqui Sapientes mũdum appellarunt, et ab inferiori totius altera parte inferiore mundo corruptibili uidelicet, à Deo segregatã affirmarunt. Hanc etiã uniuersalem essentiã quintam, & naturalẽ formã aptissimè uocamus. Inferiorem uerò mundũ naturæ materiã etiam uniuersalem, & formarũ eius omnium susceptiuã. Antequã à suo toto (quod Chaos nominatur) seiunctæ partes ambæ forent quas diximus, confusè continebat alterã utraq; sic, ut postea uinculum unionis primæ & amoris in se retineat, ad alterã indies connecti cupiens alterutra. Qui quidẽ affectus atq; desideriũ, omĩs generationis causa est, & uerè natura dicitur. Hæc sunt physices nostræ principia, quæ meis latiùs precedẽtib. libellis tractata sunt. Nũc uerò quæ Metaphysices nostrę principia sint, uideamus, ne carere suis dicant fundamẽtis, qui tam acriter & perperam in eam inuehũtur. Quia Metaphysica propriè nihil aliud est, quàm ars ex naturalibus cõstans principijs, & naturã excellens

artifi-

artificio, necessariũ fuit eisdẽ uti princi
pijs quibus ipsa, quòd alia fabricare nequeamus. At ubi suã terminauit Physicam, nos Metaphysicam inchoamus: accipiẽtes ea quæ terminata perfectaq́ naturaliter nobis reliquit & præparauit, ac ea supernaturali quodã artificio plus quàm perficimus. Et quia cœlum naturæ magnum tractare manibus nõ possumus om̃e, nostris nec organis elementa cuncta concludere, cogimur ad naturæ similitudinem, & imitationem ex naturalib. uenari magisterio nostro separationis nostrum cœlum ab impuris elemẽtis nostris, ut Chaos nostrum fabricemus: à quo nobis inchoandum est opus hoc admirabile, quod naturæ magisterium excellere debeat. Iam, ni fallor, intelliges cur dicamus Metaphysicam nostram, opus omne superare naturæ. Nam separatio cœli ab elementis, aut prima diuisio Chaos, naturale non fuit artificium, sed merè diuinum. In eo tamen imitari naturam uerè dicimur, quòd per modũ corruptionis atq́ generationis operemur in hac arte, &

eisdem

eiſdē principijs utamur, quibus & ipſa. Latiùs dicimus in quouis elementato corpore naturali cœlum, & elementa pro parte contineri: aliàs generari non poſſunt. Ergo dum hæc ſeparamus, formam & materiam ſimiles habere poſſumus illis, de quibus ante ſui diuiſionē Chaos extitit. Cur igitur in nos perperam latrat adhuc Cerberus? ac ſi forent impoſsibilia quæ per hanc docentur artem. Si cœlum ſuperius & inferiora elementa per naturam ſuam generant omnia, cur ex eiuſdē cœli partibus, & eorundem elementorum, ipſorum natura media per nos unà cum ipſis incluſa noſtris organis, ſupernaturali magiſterio primæ Chaos diuiſioni ſimili, paruus mundus non generabitur? ſi Deus tamen cuiquam annuerit, quo ſine perficitur nihil et ſi rectè ſit inchoatum. Hęc eſt unica uia qua peruenire licet ad medicinam uniuerſalem & metaphyſicā, indifferenter omnes morbos curātem, de qua deſperāt moderni Phyſici. Nónne uidēt uniuerſalibus includi particularia quæuis? Cùm igitur medicina talis

lis ex incorruptibili cœlo, & elementis incorruptibilibus, aut ad incorruptibilitatem reductis fabrefacta ſit, & ad uniuerſi mundi ne dum ſimilitudinem, ſed reſurrectionis etiã, cur nõ ualebit contra corruptiones omnes microcoſmi ſe referentis ad medicinã hanc? Si reſurrectionis myſteriũ intelligerẽt iſti Zoili, fortaſsis non diſſentirent à ueritate metaphyſica. Verùm quòd eorum qui reſurrectionẽ ignorarunt ac negarunt ſectentur ſomnia, huius etiã arcani capaces exiſtere minimè ualẽt, nec eo digni ſunt. Quid ad nos? quanto magis ueritati reſiſtere conabuntur, tanto nudius inſcitiã ſuã ac ingenij ruditatẽ, uel ſuæ mentis obſcuritatẽ & cæcitatem detegent. Ad uerarũ artium ſtudioſos conuertamus nos, rogemusq́; Deũ, ut alijs nebulas ab oculis auferat, & quæ reuelata ſuis eſſe uult, uidere queant. Fundamẽtis antea iactis, ac principijs poſitis in unico noſtro Chaos, operæpreciũ erit huius partium extractionẽ à compoſitis naturalibus eos docere, qui credũt opus metaphyſicum hoc à Deo datum homini-

bus fuiſſe, qui bonæ uoluntatis exiſtũt. Has partes nempe cœlum & elementa rerum omnium eſſe diximus. Certũ eſt omnibus à natura productis hęc ineſſe naturaliter, uerùm in aliquibus magis, in aliis minus: in nonnullis etiam extractu facilius quàm in aliis. Vnde philoſophorum ſentẽtia eſt, ut propinquiora, faciliaq; magis amplectanda ſint. Similia ſunt uinum optimum Tartarũ, Mel recens, Flos anthos, Liliũ rubeum, Chelidonia, Mercurialis, &c. De quib. per ſe, uel aliis mediis eſſentia quinta ſeparari facillimè poteſt à ſuis craſsioribus elementis, & hæc in ſuas qualitates prędominãtes repartiri poſſunt: manẽtibus in quouis elemento quibuſuis elementis. Animaduertẽdum eſt etiã, uinũ dici philoſophicum hoc loco poſſe liquorem omnem, de quo per artificium eſſentia quinta ſua ſeparari poteſt, ut infra de tritico, pane, granis bacciſue Iuniperinis, &c. fieri docebimus. Nec ignorare debes, in hac arte ſi practicus eſſe uoles, formã & materiã de qua Chaos metaphyſicũ exiſtit, eſſe qntã eſſentiã,

aut cœlum (de quo loquuti sumus) rerum omnium & elemẽta. Quapropter uide ne confundaris appellationum uarietatibus. Nõ possum enim alijs uti uocabulis, quàm illis quæ ad hanc artem sunt necessaria. Si quę tamen obscuriora fuerint, aut ænigmatibus uelata per scriptores antiquos, alijs elucidare conabor facilioribus. Non uolo tamen ut existimes mea me docere te, uel à me somniata, sed ea quæ ex probatissimis huius artis authoritatibus deprehendere potui, clariori sensu describere tibi, ne desperes cùm plurimis, qui uel ob scriptorum istorum intricationem aut obscuritatem, à secunda lectura semper abstinent ac uituperant iniustè, cùm sui crassitiem ingenij potiùs, & ignauiam carpere uel acuere deberent. Considera igiť ea quæ diuersó ab antiquis progressu tibi per me tradita, non sensu diuersa tamen existunt: et facilè percipies ea quæ tibi priùs obscura uidebantur, si huius negocij uel tantillũ intellectus habeas. Multa quidem in hac arte detexi, quæ non inuidiæ causa nobis obtegerant

tegerant

tegerant antiqui, sed ut ab indignis tuta forent & maliciosis hominibus: nec ego hac de causa quòd clarius loquar, istis uiam faciliorem esse cupio, sed uerè studiosis. Non est ergo quòd mireris cur alium in horum tractatione, quàm antiqui fecerint, scribendi modum obseruem. Hoc in tui gratiam factum putes, melius ut intelligas. Quapropter ab hoc te studio non remorentur fallaciũ artium discipuli, qui quam non uiderũt hactenus, nec ferre lucem ualent, nec alios uidere cupiunt. Exemplum hoc tibi sit inscitiæ suæ, quòd neminem eorũ uideas, qui contra scriptores antiquos in hac arte calamum arripiat, ut probabilibus rationibus & ex arte deductis redarguat, sed calumnijs & iniurijs ut afficiat eos: quas etiã dum probare nequit (quãtumcũq; doctus existat) probos uiros obscuris, & Simiistis (ut ita loquar) non chymistis, qui uelut simiæ quoduis ementiuntur opus, comparat. Nõ satis est dicere, Hic est nequam atque deceptor: sed causam adferre cur talis existat eum oportet, qui sic alios au-

 det

det appellare: uel ipſe talem ſe fore hoc ipſo palàm facit. Diaboli ſiquidem eſt opinio, quoſuis alios calumniatores appellare, quòd etiam tales fore cuperet omnes: ſic & eius filij bonos perſequuntur. Aliqui tamen chymiſtę, ſimiles etiam chymiſtas redarguere uoluerunt, fortè quòd alijs uterentur uocabulis, quàm antiqui ueri chymiſtæ poſuerint, uel artem iſtam fabuloſis poetarū figmentis allegoricè tribuerint (Qua quidem Rhetorices figura, quæuis ad alium ſenſum & falſò contorquere facillimè licet) Verùm eorum ſcripta rèctè ſi iudices, neutram alteram intelligere partem uidebis, uel utramq; ſcopum nondum attigiſſe. Vbi non inuidia regnat aut ambitio? Multi uel quia nō poſſunt artē hanc aſſequi, uel quòd alios in ea ingenio feliciori ſe uideant: aut in artem ipſam, aut in eos qui ſcripſerunt obſcurius quàm ferat eorum intellectus, inuehuntur: eoq; ſibi laudem comparaſſe putant, quòd alios carpſerint. At non ſcribūt quis uerior ſcopus artis exiſtat, nec dilucidius, aut clarius

tam exponunt. Quotquot sunt huius farinæ homines unà cum suis mordacibus limis, uix flocci pendo. Si quid ad artē istam adferre boni potero, uel clarioribus uerbis eā tractare (seruata modestia tamen) faciam sedulò quod uirū alteri cuiuis proximum ex charitate decet. Vbi me fuerint aggressi, uidebo quid & qua ratione respondero. Non prius in alios libēter feror, quàm ab eis lacessitus uerbis, factis, aut scriptis (ut antea falsò perperamq; malo patrantis & ignominia sua) fuerim. Hæc sunt igitur, quæ pijs probisq; lectoribus expono legenda prius, & exactissimè demum cum antiquorum scriptis conferenda, & ubi cōcordare uiderint, fidem adhibeant, aliàs non. Impossibile tamē fuerit eximio cuiuis ingenio lectura sola rē ipsam addiscere. Quapropter operando magister in arte hac fiat oportet eum, qui potiri cupit in ea suo desiderio. Nulli rei scriptura melius comparari potest, quàm claui: hæc nisi tradatur, ad occlusa non facilis patet aditus, nec nisi mittatur in seram. Non secus donec

munus ad opus hoc applicueris, nō prius arcana, quæ Deus sub rerum natura conclusit, ut aliquando hominibus innotescerent, intelliges. Quæ tibi proponimus igitur, ut clauē accipias, qua reserare sincero studio seras physicas metaphysico magisterio discas. Interim quos tulimus qualescunq; hosce labores, in tui gratiam cādide Lector contulimus. Boni consule & uale.

DE SEPARATIONE METAPHYSICA *per se facta.* *Cap. I.*

ANTEA diximus in Præfatione cœlum esse quintũ elementum, non quòd sint elementa quinq;, sed quatuor tantùm, quorum purior substantia diuisa est à Deo supernaturaliter, in cœlumq; ad unionem redacta, & impurior mãsit inferius in quatuor partes posita, quæ mundum inferiorem & elementarẽ constituũt, alteraq; pars æthereum. Non aliàs essentia quinta nostra metaphysica trahitur supernaturali magisterio ab impurioribus elementis rerum per separationem, quæ talis non est, ut existimarunt plurimi deuiantes à ueritate, credentesq; falsò quatuor elemẽta separari posse, unum ut ab alio sit liberum. Nam si hoc foret, machina mũdi facilè solueretur: at ne fiat, prouidit Altissimus omnium Conditor, uoluitq; sub unione partes has quatuor ita conseruari, ut licet una per qualitates ab alijs discerni queat, earũ tamen essentias in se retineat. Hanc unionẽ apertius in cœlo nobis patefecit, in quo nulla destinctio uidetur partium, at sub na-

turæ superioris & inferioris uinculo conclusit unitatem: quæ sunt eadē & unica natura. Duplex est igitur separatio, scilicet elementorum una, ut purioris ab impurioribus, & qualitatum elementalium altera; quæ posterior uulgaris existit, prior uerò metaphysica. Natura tamen operatur per solam commixtionem, & hæc duas operationes continet, utpote Alterationē & animationem. De singulis in sequentibus agemus latius. Nūc de separatione puri ab impuro loquamur. Hæc fit in corporib. quibusdam per se, ut in uino, & in alijs per uehiculum, ut in granis & seminibus. Quamuis in omnibus corporibus à natura productis essentia quinta lateat, in nullo tamē tā abundè ac in uino, et à nulla re alia tā facilè separari potest. Quare philosophi prætulerūt istud ob facilitatē separationis eius, nō quòd melior aut præstantior foret essentia qnta de suo, quàm de quouis alio corpore tracta. Nā uniuersalis est omnibus, & æqualis illa cœlestis uirtus, nec nisi ꝓpter diuersitatē subiecti diuersa, neq; diutius quàm in eo fuerit: libera uerò suā ad unitatem redit. Hoc enim est unū ex arcanis occultioribus naturæ, per quod ad altiora peruenerūt philosophi. Separabis igitur à corpore quouis spiritū eius cū anima, ꝓut sequitur.

De

De separatione per uehiculum. *Cap. II.*

ALijs meis libellis, utpote chymisticis, docui rationẽ separandi cœlum ab elementis per se, Quamobrẽ eò lectorem esse relegãdum iudicaui potius, quàm diuersis unum idemq́; repetendum. Nunc uerò quòd à nonnullis corporib. nõ facilè sine uehiculo fieri nequeat, hanc uiã etiam ostendemus exemplis, quibus melius quàm regulis addiscere queas: & præsertim quòd uini philosophici mẽtionem fecerimus.

Accipe grana tritici, hordei, uel siliginis, quæ macerata prius aqua pura ut intumescant, eximantur ab ea, soloq́; sic accumulentur in aceruum, ut post aliquot noctes atque dies incalescant ac germinent. Quo percepto distendantur, ut exsiccari ualeãt. Aut si necessitas urgeat, in sporta lata uiminibus contexta, superq́; fornacem inuersi camini similitudinem referentem, id est inferius angustã, latamq́; superius extendantur, & fumo subtus excitato siccentur, donec semitosta non adusta colore subruffo tamen appareant. Animaduertendum est interea ne sporta succẽdatur igne, sed à flãma longè satis eleuata sit. Granum hoc mo

la nõ admodum acri macinetur, aut crasso modorum patur, non in farinam sed in frustula quædam. Postea reponatur in uas ligneum, & quæ longo tempore bulliuit affundatur aqua feruẽtissima, cooperiaturq; uas optimè. Postquam refrixerit & quieuerit, liquor per setacium uel saccum eijciatur, ne commisceantur ei frustula. Vbi iam separaueris aquam primam hanc, aliam affunde feruentem, ut prius, & cola. Sæpius idipsum repetas, donec uideris omnem à grano substantiã in aquas transiuisse: quod gustu facilè percipies liquoris & grani. Tandem accipe liquores omnes, & in cacabo feruere tam diu facias, donec in spissitudinẽ flaui despumatiq; mellis reducantur. Inde mox in uas aliquod positũ destillabis, & ab isto melle uinoq; philosophico separabis animam cum suo spiritum, sublimabisq; toties donec ab omni phlegmate liberentur. Quicquid residuum fuerit corporis in fundo uasis destillatorij subsidens eximes, & in umbra uel per euaporationẽ humorũ exsiccabis. Demũ igne uiolentissimo reduces in cineres aridissimos, quib. affundes aquam feruẽtem, & in ea bullire diutissimè facies, ut inde capitellũ (quod aiunt) habeas asperrimũ. Hoc supernatans & clarũ inclinatione separabis à cineribus,

& his

& his aquã priori similẽ affundes, coques et repetes quæ iam dixi tã diu, donec asperitatis nihil in postremo sit capitello, quod abijcias. Alia præcedentia quæq; per manicã filtream trãsire facito in limpidissimũ liquorẽ, & hũc euaporare finito uitreis organis, ut habeas tartarum nostrum, & sal naturale rerũ omnium. Hoc super marmoreũ lapidem in loco humido frigidoq; resolui poterit in aquam tartaream, &c.

De secunda Separatione. Cap. III.

POstquàm essentiam quintam à uino philosophico uel uulgari cuiusuis coloris (modò merum ac uiolentissimũ existat) habueris optimè rectificatum, prout in chymicis docui libellis, huiusmodi succũ reducas ad summam simplicitatem continuis rotationis motib. ut ibidem habetur. Et finito rotæ circulo uidebis iterũ ab impuro separatum purum, & natare superiùs aeris colore serenissimo. Hoc ab impuro separa per inclinationẽ, & serua. Cœlùm hactenus uideris nudũ quod stellis inferioribus, nõ aliàs ac supernũ est superiorib. adornatũ, habere poteris. Mirabuntur ne iam Physici Græcos imitantes, quòd cœlum & stellas manibus cõtractemus, aut ut cætera negabunt? Parui sanè refert quid faciant.

De ornamento Cœli metaphysici. Cap. IIII.

STellæ nobis inferiores exiſtũt indiuidua quæuis à natura hoc in inferiori mũdo ꝑducta, cõiunctione ſtellarũ & cœli ſuperiorũ cũ inferiorib. elementis. Iá audio uocé eorũ in nos fremitátiũ dicẽtem: Vah, tollãtur ſimiles homines, qui cœlũ terræ ſe cõiungere poſſe præſumũt. Clamitẽt altius ad raucediné, audire maiora cogẽtur. Cœlũ eſt materia cœleſtis et uniuerſalis forma, cõtinẽs in ſe formas omnes diſtinctas, ab unica forma tamẽ uniuerſali ꝓcedẽtes. Quaꝓpter quicũq; nouerit indiuidua, per metaphyſicã artẽ in genus generaliſsimũ reduci poſſe, ac poſtmodum ei uirtutes ſpeciales uel plures infigi, medicinã uniuerſalem facilè reperiet, quæ corruptiões & morbos particulariter uel uniuerſaliter oẽs tollere poterit: cùm unicũ ſit omniũ corruptionũ exordiũ, & uirtutũ renouantiũ uel animantiũ fons unicus: quis igitur niſi mente priuus philoſophus dubitare poterit. Verùm quòd hoc apertiſsimè deſcriptum ſit à pluribus philoſophis, quînam fiat, non urgebo latius, ad ea potius trãſibo, quæ ſunt obſcuriùs ab eiſdem poſita, ut elucidare que-

am, & ſtudium iſtud promouere. Acta quidem ab alijs eodem tractare genio nil prodeſt lectoribus. Lege igitur quæ hac de re ſcripſerint ipſi, & cum his confer, ut quod utile ſit, hoc teneas.

De definitionibus & nonnullis diuiſionibus uocabulorũ, quib. in Opuſculo deſcribendo hoc utimur. Cap. V.

SVum à ſuo Chaos Metaphyſicũ opus maius exordiũ ſumit. Eſt igitur neceſſaria definitio huius & aliorum inter extrema duo mediorũ omniũ. Chaos hoc loco propriè dicitur formarum particulariũ & materiarũ ſuarũ cũ uniuerſali forma ſuaq; materia confuſio. Quod uarijs cõſideratur modis: Primo pro confuſione hominum intellectus nõ intelligentium arté iſtá. Secundo pro confuſione partiũ extremũ hoc primũ cõſtituentiũ. Tertio pro confuſione qua ſe habent confuſè cũ ſuis extremis, & ſucceſsiuè media quæq;, unũ ad alterũ uidelicet potẽtia, necnon ad omnia, quouis in quibuſuis & iſtis in quolibet exiſtentib. Quarto ueluti natura medium eſt intet elementa & elementata: non aliàs artifex in hac arte medium habetur inter Chaos, operationes, Medicinam perfectam & Perfectiſsimam. Ex iſtis quatuor intelligi

facilè

facilè poteſt, medicinas dictas de ſua potē-
tia in actum deduci, mediantibus mate-
ria, forma, cœlo, & operationib. interme-
dijs. Motu nanq; per artificē excitato, Cha
os tranſit ad ſecundū extremum, quod eſt
medicina perfecta, & iſta ad perfectiſsimā
iuxta mediorum ordinem, atq; diſpoſitio-
nem ad alterutram. Vt rem acutiùs percipi
atis, eſt Chaos noſtrum uniuerſale quid, o-
mnia quæ nos operamur in ſe concludēs,
à cuius uentre debet ingenioſus artifex e-
licere materiam ſuam, formam, cœlum, &
elementa, ut ex his medicinas conficiat
quæ dictæ ſunt. Materia metaphyſica di-
citur, prima & uniuerſalis materia, ſiue
Mercurius ad uegetationem mouens, &
particularem formæ materiam primam
extrahens à forma. Tribus modis conſi-
deratur hoc loco: Primo quidem ut ſubie-
ctum paſsiuum, quod ſub artificis excita-
tione per media requiſita motum patitur:
ex quorum omniū operationib. oritur cœ-
lum de ſua materia. Secundo conſideratur
ut quoduis corpus ægrum, quod formam
patitur medicinarum, ut res elemētares for
mā uegetabilem. Tertio, pro formæ uel for
mæ materia, ueluti materia prima ſubiecta
cœli actionibus. nam aliàs formæ uim ob-
tinet, ut poſtea latiùs. Hac etiam ratione
cœlum

cœlum quòd ſubiectum ſit formarum iſtarum actionibus, quibus in albam uel rubeam tincturã efficitur, materiæ rationem habere dici poteſt, & formæ, quum dictas formam uel formam ad medicinam perfectam uel perfectiſsimam actione ſua mouet, ut infra patebit ampliùs. Ex eo noſtri Chaos cognitionẽ optimã habere potes, quòd una & eadẽ ſubſtãtia, diuerſis tamen rationib. ad aliã paſsiuè ſe habeat, & ad eãdem actiuè, tum è diuerſo. Paucisſimi hactenus materiæ metaphyſicę cognitionem habuerunt, ex qua cœlum exurgit metaphyſicum. Eſt enim habẽda ratio ſimplicis & compoſiti ad ſimplicitatem redacti per alterationem, mixtionem, &c.

Forma rerum, eſt uirtus generatiua, qua ſibi ſimile quodq; producere poteſt: ut hominis forma latet in homine, & nõ in alio: arboris in arbore, necnõ in metallo metalli: cruda nõ debet opus ingredi, ſed per ſublimationẽ euacuata, ad latera ſublimatorij uaſis, ut ab inani ſuperfluaq; ſua terra ſit libera. Dupliciter hoc in opere cõſideratur, ut cauſa dirigẽs artis iſtius media per intellectum: quo quidem regimine, perfecta medicina perfectiſsimaque prodeunt in lucem, & ad motum deducuntur mediorum intellectualium, quæ ſunt ueluti quædam

inſtru-

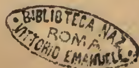
instrumenta sensualia, quibus artificium ad perfectionem ducitur, &c. Similis forma dicitur operis huius artifex. Vnde patet media causatiua cum naturalibus maximam habere concordiam. Aliter consideramus formam, ut agens in materiam perfectionis formationem ad album uel ad rubeum: cuius uirtute quasuis alias formas extrinsecas minoris facultatis huiusmodi medicinæ transmutant in sibi similem, &c. Non possunt etiam ambæ quas diximus formæ per se magisterium adimplere, sed sunt ueluti masculus à quo sperma deijcitur in uentrem cœli nostri, &c.

Cœlum est Mercurius noster, cœlestis coloris, quo significatur eum esse de natura cœlesti, & hac de causa propter incorruptibilitatem intellectualis dicitur, & ea ratione qua cœlum ipsum intelligere dicimus, ut hominem qui sensualis & intellectualis est. Habet enim proprietatem in se spiritus incorruptibilis, qui est uelut anima habens in se conditiones corporis: quoniam generat & producit ex se semen ut fœmina. Hac uia differt ab alijs magisteriũ hoc ingredientibus. Et quia sensu percipitur, Mercurius dicitur sensualis. Hic ut causa mouens educit potentiam in forma uel forma prius existentem ad actum ru-

beum

beum uel album: easque non secus in utero suo gestat, quàm uxor infantem à uiro suo conceptum. Ex eo colligi potest cœlum nostrum actionem habere in formam aut formam, & cœlum istarum ac rerum omnium in eis occultum, de potentia in actum educere manifestum. Nam in eo uirtus cùm generandi tum nutriendi consistit, prout in menstruali sanguine masculini seminis: hac de causa menstruum in hac arte uocatur, & cœlum ratione motus. Non aliàs enim quàm cœlum supernum uniuersalem formam, & materiam primam, necnon elementa speciesq; ad composita elemẽtata, & indiuidua: nostrum cœlum etiam formas nostras ad elementa quatuor mouet, & inde ad medicinam perfectam & plus quâm perfectam. Aliquoties uocatur sanguis, quia nutritiuũ est, & uegetare crescereq; facit dictas formas donec ad suam perfectionem ueniãt, ueluti sanguis menstrualis embryonem, è modico semine magnam in quãtitatẽ, seruata partiũ discretione, per nutritiones & alteratiões medij cuiusuis in aliud, quantitatis & formæ quarũlibet in aliã: existẽtib. huiusmodi medijs & qualitatib. in quauis alteratione in formas à primis diuersas,

donec

donec ens aliquod oriatur in continua quantitate conflatum ex uarijs & discretis in corpus anima spirituq; uiuum. Non aliàs de metaphysico lapide contingit, qui generatur ex cœlo proprietatẽ habente uegetabilem, cuius etiam similitudinem in medicinam perfectam & plus trãsfundit, uti uegetatiua matrix in filiũ quem concipit ac parit, istam proprietatem fœtus etiam retinet ut parens. Itidem & medicina perfecta plusq; retinet proprietatem suorum parẽtum, cœli uidelicet ac elementorum, qua similitudinem suæ perfectionis ut incorruptibilitatis ac temperantiæ transfundit in substantias externas, & in suam speciem transmutat: & hac de causa Mercurius uegetabilis dicitur, natus ex duab. substantijs, uti ex muliere masculi semen concipiente, formamq; alteram ac uirtutem aliam quàm ante conceptionis initium habebat. Elemẽta reputantur in hac arte quatuor colores apparentes, & quatuor modis aliàs considerantur: Primo, sicut ex cœlo de materia tracta sunt. Secundo, prout elementa simplicia cœli, de crassioribus rotationis circulo separata sunt elementis. Tertio modo sunt in formis existentia naturaliter, & cum cœlo iunguntur. Quarto uerò, prout separantur à forma, cœloq;

cœloq; alteratione,mixtione,dissolutioné, generationeq; medijs, per magisteriū sepa rationis qualitatum eorum,& ex dictis par tibus aerea tantùm assumitur, & exuberatur per artificium rotationis, & ita cum for mis in cœlum commiscetur. Notandū est etiam elementa posse de formis educi per cœlum ante coniunctionem,ut eorum materia prima cœlúmue magis ad genus generalissimum accedens habeatur,&c.

Dissolutio dicitur cognitio seu coitus masculi cum fœmina metaphysicus, & isti us ab illo concipientis id ipsum quod concipere debet. Hoc generationis particularis initium esto, quo coniugij nostri metaphysici sensualiter percipitur effectus, & unio duplicis in embryonem seminis.

Alteratio est unius in alterum per similitudinem conuersio: quæ dupliciter consideratur, iuxta duplicem operationem, inquantum per se fiat. Priore modo considecatur,prout formæ in cœlum, & istud in for mas alterantur. Posteriore, ut intelligatur formas & cœlum ita simpliciter conuersa, ut in tertium numerum iterato conuerti queant, scilicet in medicinam perfectam & plus.

Istæ conuersiones uel alterationes dicū tur simplices. Aliæ sunt quæ fiunt per acci-

dens, uti quum ex imperfectis proiectione medicina perfecta fiunt alteratione trāsmutationéue. Mixtio fit ex duobus coloribus, utpote pallido & azurino, ut ex eis cognoscatur, formas & cœlum in opere maiore commisceri sine quouis alio, prout ab initio generatiōis hominis, aliud nihil admiscetur uiro & fœminæ uel seminibus eorum: & hoc loco fit coniugium inter formas & cœlum. Fit etiam alia mixtio, qua quidem aer & ignis cuiuslibet istorum ut formæ cœli, alterationis, mixtionis, dissolutionis, generationis, & cœli materiæ commiscentur cum formis, &c.

Digestio dicitur concepti seminis à semine fomentum, quo medio quidem oritur medicina perfecta, & plusquam perfecta. Necessarium enim est, ut in cœlo formæ tā diu digerantur, donec ad eam quam supra diximus, uentum sit medicinam priorem: & postmodum, ubi uisum fuerit artifici, prosequi poterit, usq; ad alteram perfectiorē. Hinc, optime lector, colligere poteris, duplicem fore digestionem, unam uidelicet qua de formis & cœlo fit ad medicinā transitus perfectam: alteram qua transeundum est ab hac & cœlo ad perfectiorem. Hac ratione, sunt alia media necessaria prioribus haud absimilia, mixtio scilicet, alteratio, dissolutio,

solutio, generatio, & operatio: nisi quòd ex priorib. imperfectius qd oriatur; quàm ex posterioribus. Et mox atq; per digestionem croceus color apparuerit, formas denotat: azurinus uerò cœlum nostrũ, & qui medij fuerint inter hos, coniunctionis medium cœli cum formis; illud ad perfectam connectens medicinam; uel istam ad perfectissimam. Generatio hoc loco diuersimodè consideratur. (Verùm ut eius definitio ponatur, occultarum formarum est manifestatio) primò prout est gradus perfectã generans medicinam ex cœlo formisq;: secundò prout perfectissimam generat medicinam ex perfecta cœloq;. Alio modo quũ incipit à dissolutione per alterationem & digestionem ad medicinam transire perfectam, & in ea terminum facit, finemq; perfectionis attingit minoris: aut ubi hinc trãsiens maioris perfectionis ultimum gradũ acquirit. Hac ratione posteriore percipi facilè poterit maioris perfectionis magisterium, natura potius quàm artificio promotum, ab isto nihilominus excitatum in perfectione minore, ubi magis quàm illa profuit hoc. In posteriore magisterio siquidem non aliàs, quàm fœtus in matrice uel auis in ouo generatio fit. Quapropter & ouum philosophorum appellatur suo modo. Nõ

melius intelligi potest hoc artificiũ, quàm eo quod ex mixtione resultat materię cum formis ad preciosos lapides, ut rubinos, saphiros, & uniones, qui fiunt in utero cœli nostri philosophici mediãte generatione, cum eisdem uirtutibus quas à natura nacti sunt naturales. Inde sequitur cœlum hoc attrahere posse uirtutes omnes in lapidibus existentes, uirtute quidem unitatis uel suæ simplicitatis (aut ut melius dicam) magneticæ uirtutis. Hac uia potest artifex egregiùs à naturalibus corporibus uirtutes elicere cœlestes, & artificialibus uirtutibus includere, medijs artis operationibus huius. Nam quicquid impositum cœlo fuerit huic, soluitur, et si conuenientia solutæ rei fuerint addita, fiet id quod optatum est: etiam ex pluribus unum. Ex hoc opere plura colligi possunt, quæ ad opus & artificium preciosorum lapidum attinent, mixtione materiæ, & formæ cum cœlo per aquas, &c.

Colores sunt in hoc artificio mutationes apparentes, & primus eorum niger est. Hic nobis indicat formas cum cœlo concubuisse, necnon hoc embryonẽ in utero suo concepisse. Demonstratur etiam eo colore dissolutionem suæ perfectionis terminum attingere. Tandem eo diminuto, alboque

post

pòst apparente, naturam cũ cœlo formisq; transitus initium facere nobis indicatur ad perfectionem, sed minorem: & demum cũ ista & cœlo formaq; ad maiorem, in cuius fine transitus terminum completum habet ipsa digestio. At ubi color iste per ignis maiorem excitationem cœperit minui, & oriri croceus, cognoscimus partes & membra simul coniungi numero tertio, necnon in continuam aggregari quantitatem, sic ut sensualiter membrorum infantis nostri cõtignatio colligatioq; nobis appareat: nam sperma diffusum est, per totam substantiã nostri cœli philosophici. Orto mox isto colore, pòst colligi uidetur in forma rotunda, formæ Lunæ haud absimili, uel circulari concludi linea. Euanescente colore hoc, rubeus oritur, quo nostri lapidis mẽbra partésue congregari nos reddimur certiores in tertio numero perfectioneq;.

Nam post coloris istius ortũ, certum est infantem nostrum corpore potentiaq; uegetabili completum esse. A quo tempore numerum scire dierum artificem oportet, intra quos lapis noster ab initio cõceptionis, ad terminum usq; rubei coloris apparitionis primò deductus est, & intermissione siue duplex ei tẽpus adhibere, sed paulò uiuacius. Quo completo quod quæsitũ

est acquiritur, utpote lapis durus multis inuolutus superfluitatibus, non secus ac mulieris post partũ fœtus apparet. Media, croceum inter & rubeum colores, digestio, generatio, mixtioque sunt, aqua materia forma & cœlo percepta: quorum quidem cõmixtione, sub eorum finem apparent mediorum aqua materia forma, sine forma cœloque. Nam si forma & cœlum adhuc ibidem forent, pates aliquæ minimè cum alijs colligari uellent, nec in tertio coniungi numero.

Separatio uirtutũ est extractio, quę motu fit ignis hoc in particulari magisterio, quo calore per accidens forma, cœlum, & elementa mouentur, & excitantur alteratione, mixtione, dissolutione, generatione, coloribus, digestione, separatione, & operatione ad minorẽ uel maiorem perfectionem. Quia gradus & media separãdo se ab alijs ingrediuntur alia, per istamq; separationis operationẽ attrahitur formalis materialis quoq; uirtus à formis, & cœlo ad minorem perfectionem, & ab hac ad maiorem. Et hac uia formæ cœlumq;, uel minus perfectum suas mutant simplices formas, in maiorem uel minorem perfectionẽ: ipso minus perfecto existente de altera forma, quàm formæ & cœlum per se, maioreque

perfecto existente sub alia forma, quàm erant minus perfectum, forma, cœlum, aut formæ cœlumq; per se. Quæ quidem perfectiones, suas uirtutes proprias existétes sub forma tertia, retinent in transformante ueneno. Si talis origo per separationem dictam non fieret, nec alteratio neq; generatio processioq; minus, at opus naturæ destrueretur in lapide philosophico.

Medium istud est elementorum simplicium indicium, existétium actu in cœlo nostro, cum naturalibus elementis in formis existentibus, & quòd Ignis, aer, aqua & terra oriútur & separantur etiā à cœlo in mixtionem cum alijs quę dicta sunt, Et hęc omnia per colores designantur.

Potétia hic idem est, quod alteratio, per quem gradum intelligitur, omnes alios gradus & media quæuis inesse potentia nostro Chaos, primò: secūdò uerò elementis potentia existentibus in materia nostra. Est igitur ista potentia nihil aliud quàm actus nostri cœli, de quo latius egimus in opere lapidifico. Plures norunt cōficere lapides, uirtutes autem naturales eis adhibere nō, quia cœlum nostrum ignorant, in quo, de quo, per quod, & cum quo lapidum complementum, & perfectionis augmentum eorum consistit.

Operatio dicitur in hoc opere cœlorum quatuor excitatio, quibus operationũ designatur uarios fore modos. Primus color denotat cœlum in formas actionem suam & operationem habere, uel in minus perfectum & formam. Secundus, externum ignem actionem in cœlũ, formas & elementa cætera mediaq; naturalia & actualia habere, per motum ad minorem perfectionem atq; maiorem. Tertius, formas, uel minus perfectum actionem in cœlum posside re suam, hoc ipsum informando ut ad minorem & maiorem perfectionem deueniat. Quartus color significat operationum actiones, quas habet artifex in omnia quæ supradicta sunt, ignis per administrationẽ ut causam; in separatione cœli & operatione formarum, &c. Significat etiam actiones perfectorum tam minoris quam maioris in substantias extrinsecas per proiectionem, iuxta suas facultates ad rubeum uel ad album, quibus informata fuerint. Medium hoc fabricationis ritum atq; modũ igne fieri, mixtioneq; materiæ cum formis & cœlo philosophico, cumq; suis arti conuenientibus instrumentis denotat. Minus perfectum lapis dicitur albus, terminatus coloribus tribus tantùm; ut oculo patet: ex eis enim compositum est. Isti colores

in

In unum acti denotant operis completi perfectioné, cœli uidelicet, elementorum, alterationis, mixtionis, dissolutionis, generationis, coloris, digestionis, separationis, operationis, & ignis. Hoc medio cognosci potest, substantiam ex cœlo formaq; progressam operationum gradualium potentia. Quicunq; ad scopum hūc peruenerit, sapientes omnes mundi sapientia doctrinaq; uera superabit, ac medicos omnes artis huius ignaros medicæ. Nam infirmitates nedum & lepram tollet metallorum, sed humanorum etiam corporum incurabiles (quos uocant) morbos.

Fermentatio propriè hoc loco dicitur minoris perfectionis multiplicatio, ac ad maiorem adductio, mixtione, dissolutione, alteratione, generatione, colorib. & digestione medijs: componendo cœlum formam, & minus perfectum in mixtionem, ignisq; regimen administrando tam diu donec per supradictos gradus omnes transeat, & generationem, atq; colores in maiorem perfectionem, quantitate, qualitate, uirtuteq; longè potentiorem ad rubeum & album, ac ad corporis humani sanitatem recuperandam. Ex istis facilè colligitur minus perfectum in maius transire, prędictis medijs & operationum actionib.

formarum, cœli, elementorum, fermentatione, separatione, operatione & igne per debitam administrationem. Etiam artificem (ubi uoluerit) semel tãtùm componere debere minus perfectum, quoniam in infinitum potest multiplicari, nec non ad maius adduci, postmodum ex isto in aliud, in infinitum, sicut humanum genus speciem suam continuat, uno generante semper alium, donec seculum erit. Non absimile de pasta farinæ dici potest: hæc enim aliã successiuis producit fermentationibus. Hoc loco notandũ tamen erit, minus perfectum in maius & in infinitũ progredi posse, mediante forma cœloq; tanquam fermentis, quod paucissimis etiã artificibus egregijs hactenus cognitum fuit.

Maius perfectũ est ultima lapidis perfectio maioris, qui coloribus quatuor constat & componitur: quorum duo denotant elementa quatuor in eo fore cum uirtutis omni perfectione, ac numeri in unitatẽ cõclusione: ut in coloribus uiridi rubeoque patet expresse.

Colores alij uerò significant cœlum, & formam ibidem existere, cum omni perfectione, & unitatis simplicitate per magisterium elementorum quatuor, & mediorum supradictorum, &c.

Ex

Ex postremo gradu hoc potest percipi, maius perfectum habere potestatem suam speciem dupliciter multiplicandi, generandiq; sui sibique simile, uidelicet in uirtute prædictis operationibus, & in substantiarum externarum transmutatione. Minore quidem longè perfectius est uirtutibus operationibusq;, tam in metallorum transformatione, quàm desperatarum apud omnes infirmitatū penè medicos cura, quapropter maius perfectū nō immerito uocatur.

Graduum & mediorum omnium quædam sunt intellectualia, ut Chaos, potētia, operatio, generatio, digestio. Sēsualia quædam, ut uinū & prima materia, corpus, forma, elemēta, minus maiusq; perfectū, colores, fermentatio, separatio, quia sensib. ut oculis percipiūtur. Alia uerò sunt sensualia partim, & intellectualia, sicut cœlū & omnia media gradusque minoris operis. Et pręterea quoduis prędictorum graduum mediorúmue suam retinet proprietatem, sub ratione sua differenti: quarū quidem proprietatum aliæ sunt naturæ, perfectionis artis aliæ. Media proprietatem retinentia naturæ, sunt uinum, & media quæuis minoris operis, quæ se habent ueluti forma uniuersalis, & materia prima, ratione proprietatis antedictæ retentæ.

Ex duobus istis oriuntur omnia media gradusq;,mediante quidem artifice,non aliàs quàm ab uniuersali forma & à materia prima oriuntur elementa composita,mediante natura.

Postquàm de gradibus & medijs maioribus dictum est, operęprecium erit etiã de minoribus aliquid in lucem adferre,suasq; definitiones ex opere minore producere: ne practicam legentibus deficere quid ad eius intelligentiam uideatur. Est igitur hoc loco forma id ipsum quod in opere maiore fore diximus. Verùm eius est hic differẽs usus,eo quòd in formationem pręparatur, non ad minus uel maius perfectum, & à lapidis forma differt, quia suam cõditionem à forma,cœlo,elementis,alteratione, mixtione,dissolutione, generatiõe, coloribus, digestione,fermentatione, separatione, & operatione recipit.

Materia hoc in opere diuersimodę consideratur:Primò uniuersaliter accipitur: secundò pro claue philosóphorũ : tertiò pro oleo:quartò pro sulphure per informantium oleum informando, scilicet inceratione, ratione cuius lapis hic oritur.

Corpus accipitur hic pro corporib. metallorum imperfectorum, de quibus naturæ sulphur oritur hoc operante claue philoso-

losophica, perq; formam olei formantium disponitur operationibus medijs, ut solutione, & inceratione, donec fiat lapis qui quæritur. Clauis philosophica hoc loco nō aliàs quàm cœlum ipsum in opere maiore consideratur, & per hanc fieri debet calcinatio, dissolutio, euacuatio, multiplicatio, spiritus, argentum uiuum exuberatum, sulphur naturæ, tinctura, oleum, & inceratio, mediante sublimatione & igne, donec sulphur dictum ad effectum lapidis adducatur.

Calcinatio diuersis cōsideratur modis. Primo, quum fit per Mercurium uulgi, sub quo Sol & Luna patiuntur. Secūdo, quum fit per acetum fortissimum, quo crocus elicitur à Marte. Tertio, quum sulphure auripigmentoq; medijs fit ęs ustum ex Venere. Quarto uerò, cùm fit claue philosophorū, & hoc modo præparantur omnia corpora metallorum ad solutionem, euacuationē, & alias operationes antea dictas ingrediendum.

Dissolutio manifestę formæ prioris dictorum corporum est occultatio, non per se, uerùm claue dicta mediante, quæ corporibus est ualde congrua: sicuti uidemus aquam igne corrumpi medio quidem aeris, quo sine in uapores non eleuatur. Differt à disso-

dissolutione maiore, quòd hac formæ tantum & minus perfectum resoluantur, at illa metallorum corpora quæuis.

Euacuatio nihil aliud est, quàm spirituum occultorum à suis corporibus extractio, ut formarum altera formetur oleorum informantium, & hac uia post fermentationem & interationem transeant in lapidem. Quod quidem hac operatione trahitur à prædictis corporibus, est materia de qua lapis noster à potentia in actum deduci debet, medijs quæ dicta sunt operationibusq;.

Multiplicatio non est aliud hîc, quàm euacuationum reiteratio continuatioque. Per istam operationem corpora sex ad nauseam prouocantur, & ad euomendum lapidem à suis uisceribus.

Spiritus est argentum uiuum, à sex corporibus tractum, & in euacuationum aquis existens.

Argentum uiuum exuberatum, est spiritus corporum iam per euacuationem completam separatus.

Sulphur naturæ spiritus est corporum per sublimationem exaltatus in sal excellentissimum quatuor colorum, pallidi scilicet, uiridis, nigri rubeique: & hic postremus ignem denotat, ac per ipsum fieri

tri transitum ad naturæ sulphur, quod dicitur ex argento uiuo exuberato, & istud indicat à spiritu suam originem ducere, necnon hunc à multiplicatione quæ ex euacuatione procedit: & istam à dissolutione, hanc autem à calcinatione, quæ quidem à corporibus omnibus. Est autem sulphur hoc filius genitus ab imperfectis, ac ad induendum albas uestes purpureas'ue dispositus. Differt ab isto filius qui generatur à perfectis per oleum in quo formæ continentur filiorum imperfectorum, & quòd eorum sulphur sit naturæ, necnon aliorum, quorum sulphura sunt arida humiditatisq; susceptiua.

Tincturæ sunt colores in opere diuersis modis apparentes. Primò uiridis & croceus. Secundo rubeus & croceus, uiridis & niger.

Primi colores denotant ipsam tincturam, qua sulphur naturæ tingi debet, originem à Sole & Luna ducere, per operationum artificium, quæ superius dictæ sunt. Alij uerò significant quorūlibet imperfectorum sulphur corporum, istos induere debere colores, ut ex eis fiat lapis habens & possidens parentum suorum potestatem, à quibus originem habuit,

habuit. Si coniuncta non fuerint sulphura bina simul tamquam fratres: qui dictis induantur coloribus, non fiet id quod quæritur: poterint nihilominus tria simul, & plura coniungi sulphura.

Oleum est forma duplicem colorem habens, utpote uiridem & croceum, quib. indicatur eam à perfectis produci corporib. medijs opportunis.

Inceratio, fermentatio uel potiùs informatio uerè dicitur prolis imperfectorum ad conditionem lapidis accipiendam.

Sublimatio dicitur subtiliatio, quæ dupliciter fit, in puluerem scilicet subtilissimũ, & in liquorem. Hac posteriore uia corporum spiritus media multiplicatione cõuertũtur in argentum uiuum exuberatum: priore uerò uertũtur in sulphur naturæ. Alia ratione cõsideratur etiã sublimatio, prout materia quæ fit propinqua magis perfectioni, ut argẽtum uiuum exuberatum magis quàm spiritus, & quàm isto naturæ sulphur lapidi proximius existit.

Lapis est finis & imperfectorum omnium perfectio corporum, & operationum, in quo ut in igne quiescunt, ac salamãdrę. Est hic tertium quid ex materia consistens & forma, supra naturam & mediante natura, tum artificis industria conflatum.

Elemen-

Elementa considerantur dupliciter hoc loco: priore, prout ignis agens exterius: posteriore, sicut agens intrinsecus: ut ille qui tractus est à perfectis in oleum, &c.

De alijs differentijs dictionum antea definitarum, diuisionibusq́ scitu necessarijs. Cap. VI.

NAtura corrūpēs aliquod indiuiduū, primò putrefacit hoc: postea separat elementa composita, quę sunt in eo magis propinqua: postmodum istorum quodlibet ad summam simplicitatem adducit, & demum ad primam sui materiam: quo peracto, corruptionis rota completa est, ac à materia prima generationis rota sumit exordium, ad elementa simplicia transiens. Postremò per istorum commixtionē oriūtur elementa composita, ex quibus fit subiectum elementatum iuxta propriā speciem & formam, sub qua trahuntur elemēta ad indiuidui compositionem: & hūc debet artifex metaphysicus obseruare processum; ut ubi natura finierit, ipse per corruptionis rotationem incipiat gressu retrogrado, scilicet à fine per medium tendens ad principiū corruptionis rotę, medijs ad-

hibitis, quæ sunt calcinatio, dissolutio, putrefactio, diuisio, purificatio, &c. Deinceps ad rotam generationis ueniendum est, cuius media sunt, mixtio, inceratio, decoctio, &c. quæ optimè disposita, sunt instrumenta lapidis: quibus etiam omnibus ritè peractis, habebit quod optabat artifex.

Forma huius operis triplici statu consideratur. Primo, prout est prima causa. Secũdo, prout artifex. Tertio, pro mediorum quolibet alio.

Materia consideratur etiam tot modis. Primo, pro subiecto, de quo Mercurius noster elicitur. Secundo, pro elementis. Tertio, pro sulphure naturæ.

Cœlum etiam triplicem hic habet considerationem. Primam, ut cœlum maius. Secũdam, ut Mercurius uegetabilis. Tertiam, ut metallorum anima.

Dupliciter elementa considerantur hoc loco. Primò simpliciter. Secundò compositiuè.

Potentia uel alteratio tot modis differt, quot sunt media diuersa. Mixtio significationem habet quadruplicem. Primam, cœli cum forma. Secundam, aeris cum aqua. Tertiam, aquę cum igne. Quartam, aeris cũ aqua & cœlo. Dissolutio solã unã habet cõsiderationẽ, quę est inter cœlum & formas.

Gene-

Generatio duplicem habet significatio-nem. Primam, qua generantur elemẽta. Secundam, prout ex istis & cœlo generatur lapis. Colores etiam duplicem habent; priorẽ in euacuatione corporũ, & elemẽtorum rectificatione: posteriorem, in lapidis generatione. Minus perfectum unam solam habet, ut patet ex sensu. Fermentatio triplicẽ, primã ex uirtute, secundã ex quantitate, tertiam ex utraq; simul. Separatio triplicem etiã habet operationem: primam quidem inter elementorum qualitates, secundam, purificationis & fixationis eorũ est: & tertiam, Mercurij uegetabilis & fecum.

Operatio tot significatiões habet, quot artis huius existunt media. Maius perfectum unicam, ut minus habet, sensuq; patentẽ. Principia mediaq; Philosophiæ sunt in artis huius principijs ac medijs omnib. ut motus orbis qui tanquam forma considerandus est, naturales instinctus & appetitus omnes continens.

Subtilissimum ac potissimum in opere mediũ est reiteratio rotæ corruptionis metallorum, quæ fit ut sequitur.

Formis in cœlũ positis, inhumatis, dissolutis, & per breuis artis practicã euacuatis, donec ad sulphur naturæ uentum sit, in metallis tunc rota finitur corruptionis.

Reiteratio fit,quum terra ſublimata ponitur in cœlum , & in eo putrefactione diuiſioneq; ſoluitur. Poſteaquam aer,ignis & aqua fuerint euacuata,redigat iterum artifex terram ad ſui puriſsimam ſublimationem,qua finita,ſequatur generationis rota ſuis cum principijs medijsque,donec ad finē perducatur:& hæc eſt operatio ſubtilior alijs, licet longior, tamen perfectior. Hac uia minus perfectū,quod lapis eſt non fermentatus, in magis & fermentatum lapidem conuertitur, per elementorum ſeparationem & cōpoſitionem, quæ tales exiſtūt.Natura nullo modo permittit elementa ſeparari per ſe:nam ita maneret quodlibet ſolum unicam habens qualitatē, & nullū haberet ad generationē appetitū ; quod eſt contra naturam.Separatio quidem elementorū eſt unius in & ſuper aliud prædominatio uictoriaq;, mixto non diuiſo modo quopiam.Color enim ignis eſt rubeus, & quòd priùs quàm ad ſphęrā eius uētum ſit, per ſphęram aeris tranſitur,ante rubedinem apparet citrinus color & clarus ac diaphanus:nam conſtat ex ignis cum aere permixtione.Priuſquam etiam ad ſphęram aeris perueniatur,oportet per ſphęram aquæ neceſſariò facere tranſitum:hac ratione color albus & aqueus appáret ſplendidus.

 Verùm

Verùm quia terra centrum est ac principium à quo fieri debet ascensus, dum lapis adhuc in eius sphęra fuerit, niger in eo color & qui terræ proprius est apparet. Nota igitur separationem & coniunctionem istorum in unum, scilicet ignẽ. Item si priusquam niger, color apparuerit rubeus uel albus, aut eorũ alius quâm supra dictũ est, destructam esse lapidis operationẽ, ob mediorum cõiunctionis destructionẽ credito. Notanda uenit etiam differẽtia, quæ inter Elixir & lapidem esse dicitur per crudum & coctũ. Est enim Elixir medicina cõposita ex aęre, aqua & terra, ergo solùm ad albũ. Corpus in aquã solutũ, si rubeũ fuerit, colorẽ excellẽtissimi refert carbũculi, quũ in cõpositũ ex anima ignis & aeris fuerit cõuersum, & in terræ cõpositũ & ignis. At si fuerit albũ, uiridẽ colorẽ nigredine permixtũ exeret. Varij sunt etiã errores artificum notandi. Primus & potissimus in eo consistit, quòd naturam imitari minimè norunt. Secundus quòd finem lapidis, eius initiũ existiment, finiuisseque se putent, quum uix incœperint, ut in opinione falsa trianguli rubei. Nam compositio lapidis maioris, durat annos duos, illis qui nunquam antea composuerunt: uerùm expertis per annum continuum cum tribus mensibus. Nonnul

li rami sunt artis in amplitudine, qui mensibus quatuor aut sex absoluuntur, hos si reperire poterit artifex, bene quidem, sin minus ingenij sui capacitatis exiguitatem deploret, cùm apertè satis in hoc opusculo describantur. Iam ad minores differentias ueniendum esse uideo.

Forma duplex est, utpote simplex & cōposita. Simplex est unitas absoluta, suæq; rei singularitas, in seipsa consistens, & non cum alio. Composita suarum est camerarum quatuor primordialium unio.

Materia quatuor sunt elemēta: simpliciter, ut significatur per formā priorē: aut cōpositè, prout posteriore denotatur. Mēstruum uegetabile qđ cœlū aut clauis philosophica nominatur, alterū est resolutiuū, resolubile qdē alterū. Resolutiuū cœleste quod dā, alterū uerò nō, sed magis corporeū. Cœleste est essentia quinta uini uel tartari, de cuius natura suum resolubile deducitur ad actū. Aliàs uerò sic definitur, Mēstruū est ardēs aqua perfectè rectificata, cuius uirtute corpora quæuis dissoluuntur, putrefiūt ac purificantur, elementa separantur eorū, & exaltatur in sal mirabile terrāq; uirtute quā habet plurimùm attractiua. Quicunq; aliā aquam existimāt, ignari sunt ac insipidi. Resolubile menstruum, uapor est potentialis

existẽs in quocũq; corpore metallico, sulphur & argẽtum uiuum coniungens, quo sine minimè deducitur ad actum.

Vltimò sic definitur: Menstruum est medium cõiungens imperfecta perfectaq; metalla in lapidem. Menstruum hoc resolutiuum est calidum usq; ad secundum punctum quarti gradus: quapropter eius uirtutem oportet augmentari calidis uegetabilibus usq; ad ultimum punctum gradus illius: ut sunt apium syluestre, napellus, oleander, anacardus, piper nigrũ, piretrum, euforbium, &c. sine quibus non nisi longo tempore soluit.

De generali practica lapidis philosophici, per corruptionis & generationis rotas, &c. Cap. VII.

FOrmarum super alterutrã cœli proijce tantum, ut digitis quatuor superemineat. Hoc ipsum in fimum repone per dies sex naturales, ac donec forma conuertatur in aquã. Postmodũ excipe uas & euaporare permittas aquã in cinerib. id est congela quod solutum fuerat. Inde mox ad hanc terram affunde cœli rursus tantum ut prius, & in fimum iterum ponas per mensem cũ dimidio, uel diutius ad putrefaciẽdum,

Vas demum extrahas & ponas in furnum ſecretum,in quo deſtillare permittas aquã, donec non ſtillet ampliùs. Deinceps in cineres ponas ad deſtillandum, & exibit aqua priore ſpiſsior,quam uocamus aerem. Hoc peracto fecibus affunde cœli par ut antea pondus, & in fimo tanto temporis ſpacio ſtet ut prius: inde per cineres aerem excipe donec ſtillare nolit amplius. Poſtea fiat iteratio cœli fuſiõis ſuper terram, & æquali tempore poſtquam ſteterit in fimo deſtilletur per cineres iterum,donec aeris nihil ampliùs exeat. Demum aeris huius quantitatem omnem fecibus affunde manentibus in cucurbita, uel antea ſuper marmoreum lapidem optimè tritis, & in uaſe clauſo per quadraginta dies in fimo fiat putrefactio. Tandem extracto uaſe ac cinerib. impoſito, deſtilletur aer & ignis ambo ſimul : caue tamen à rubificatione fecum igne uehementi nimis accelerata. Deinde ſeparabis aerem ab igne deſtillatione per fimum, qua hoc in fundo manebit, ac aſcendet ille. Verùm ſi calor hic non ſufficiat, cinerũ ſupplebit aeris ab igne ſeparationis opus igne lento: ſeruetur ignis & ſeorſum reponatur. Aerem poſtea refundes ad ſuam terram, & in fimũ repones ad digerendum dies quindecim: & extracto

uaſe

uase destillabis aerem, & ignem simul per cineres, & per fimum aut balneum unum ab altero separabis, quouis cum suo simili posito semper. Istas affusiones, inhumationes destillationesq; toties repetes, donec à terra nullus ignis exire uelit amplius, terraque nigra sit aut subrussa. Tum demum aerem in fimũ ad digerendũ pone per octo dies, & per eum calorẽ postea destilla quãtum ascendere poterit, hoc ipsum ad suas affunde feces, ac ad inhumationẽ in fimũ per septimanam recondas, & postea fimo destilles, iterũ quod stillatum est fecibus reddes ad septimã usq; destillationem, cũ suis inhumationibus, & postea destilla per fimũ: quod destillatum est redde fecibus, id etiam facias usq; ad septimã destillationẽ, affusiones, inhumationes & destillationes reiterãdo per suos dies, uti dictum est. Hactenus formatus est triangulus ex aere, cœlo, fimo, in cuius medio est anima aeris. Prædictis etiam operationibus in fimo, cõuertere poteris ignem in animam ignis, aliumq; triangulum ex cœlo, fimo & igne formare. Quibus omnib. peractis elementalis rota finita est fixione & eorum exuberatione, scilicet aeris & ignis per corruptionem, &c.

Tandem accipe terram & euacuabis eã,

donec deserta sit ac in sulphur naturæ conuersa, formeturq; triangulus ex terra, fimo & cineribus, in cuius medio stabit anima terræ. Non prius corruptionis rota finitur, cuius instrumēta sunt cœlū, fimus, furnus secretus, & cinerum calor, &c. Iam aggrediendum est generationis rotam ut sequitur. Ad compositum ex igne & aere sume ad Solé quatuor partes ignis, & misce cum quindecim partibus aeris, hoc in digestione repones diebus quindecim, postea destilla per fimum. Hanc digestionem atq; destillationē toties reiterabis donec in fundo uasis maneat instar olei splendidi substantia quædam, in compositum unum ex aere & igne, quod Limus uocatur. Eodem hoc processu conuertes ignem et terram in suum cōpositum, ut binus formetur quadrangulus, prior ex igne, aere, fimo & cineribus, in cuius medio compositum ex igne & aere rubilabit. Posterior ex igne, terra, fimo, & cineribus etiam, cuius in medio stabit compositū ex terra & igne. Iam accipe compositi partem ex igne & aere, cui cœli sextam admiscebis, ac in digestionem pones diebus triginta, sic triangulum formaueris ex cœlo, composito ex igne & aere, fimoq;, in cuius medio perfectum hoc maius reperitur ad rubeū transformans, ortū

& ori-

& originem ex cœlo ducens, & composito ex igne, aere fimoq;. Hoc ipsum ex cōposito ex terra & igne quū feceris, ei partē unā cum dimidia cœli iungendo, triangulum habebis alterum ex cœlo cōposito ex terra & igne, fimoq;, in cuius medio perfectum stabit minus ad album transmutans, &c. Si uerò cœlum admiscere nolueris, ut ingentem laborem euites, compositis antea datis, elementa cerabis tā diu donec fluāt ut cera: ceratum hoc in digestionem decē dierum ponas, extractumq́; cerabis iterū toties gutta post guttam iniecta, donec facilem perceperis in eo liquationem. Materiam hanc in uase philosophico per quàm optimè clausam in furnum secretū pones ad centū & quinquaginta uel plures dies, donec uideas opus cōpletum ex indicijs infra positis. Hic processus est optimus in practica maiore, per minoris methodū operis. Animaduerte cerationem cum igne, & aere fieri posse diuisim ante cerationem ipsis in unum non redactis. Finitur itaq; generationis rota, per quā optatum acquirit, annuente Domino, bonus artifex. Ex his duobus limis uaria fieri possunt in opere metaphysico iuxta latitudinem eius, ut in regali practica primùm, & in ceratione artificio terræ, foliatę proprię seu elementorum,

rum, cerando prius aere & igne, uel dictis limis ex aere & igne factis: in quo quidem artificio generationis rota suum habet extremũ & finẽ, cuius indiciũ est nobis triangulus rubeus. Initiũ igitur operis est corruptio, generatio uerò finis: quibus operationib. corrũpitur una qualitas, & introducitur per generationem alia, uelut corrũpendo aquam & generando terrã: hanc autem occultando, & ignem aeremq; manifestando, quousq; minus maiusq; perfectũ oriantur per media sua, quæ sunt calores fimi, cinerum & furni secreti, quibus aqua in terram conuertitur, & hæc in aerem & ignem. Est ergo terra medium inter aquam, ignem & aerem: & fimus, cineres, furnusq; secretus medium existunt, per quod ignis & aer conuertuntur in animã ignis & aeris. Quapropter ignis et aer sunt mediũ inter ipsam terram, animã ignis, & animã aeris. Deinde fimus, cineres, furnus secretus, & cœlũ sunt medium, per quod anima ignis, & anima aeris conuertuntur in compositũ ignis, & ignis, & in compositum terræ & ignis. Hac ratione cœlum est medium inter animam ignis, animã aeris, compositũ aeris et ignis, & compositũ ignis & terræ. Fimus item, cineres & furnus secretus medium sunt, per quod compositũ ex igne & aere, composi-

tum ex terra & igne coniunguntur elementis. Pariter ignis & aeris cōpositum, & cōpositum ignis & terræ medium sunt inter animá ignis; animá aeris, minus & maius perfectum, &c.

De peculiari practica lapidis ex opere minore. Cap. VIII.

Corpus metallicum in clauem inijce philosophicam; suo uase contentam, & in calore primi gradus uel fumi digeri permitte septimanam unã: at prius quâm in clauem inijciatur, ad calcem redigendũ est; ut corpus dissoluatur melius, & euacuetur medio clauis, & caloris primi gradus, ex triangulo iuxta naturalem ordinem. Facta corporis dissolutiõe, uas ponatur in destillationem calore dicto iam excitatam, & amittet clauem, ac redigetur in terrá. Hanc super marmoreum lapidẽ optimè tritá in aquá resolui finito per se: at si nimiũ sicca terra fuerit, aspergatur claue modicum, & post dies tres incipiet in compositam aquã resolui, quatuor elemẽta continentẽ. Aquã hanc destilla per filtrũ, & reitera solutionẽ eius quod in filtro terræ manserit, quousq; tibi quãtitas aquę bona fore uideatur. Hac operatione triangulus euacuationis fuerit absolutus,

absolutus, in cuius medio terra est, quæ suam aquam ebibere debet, ut sequitur. Aquam filtratam in calorem primi gradus ad digerendum ponas, & clauem eijciet prorsus, ac in lapillos conuertetur: qui quidem elixir adhuc non sunt. Euacuatione prædicta triangulus alius absoluitur ex aqua, calore primi gradus & claue, cuius in medio dicti lapides existunt. Istos contere subtilissimè, puluerem eorum in putrefactionem pone, sic in aquam uel oleum conuertentur metallicum; in quo sunt elementa quatuor, quorum diuide qualitates, ut audisti. His diuisis purifica terram, aut subtilissimam debitis redde sublimationibus, eamq; demum suis elementis imbibe, cœlesti primum, aerea post aqua, & ignea postremò prout est artis, ac decoquatur in perfectionem quam audisti. Iuxta processum hunc extrema principia mediaq; huius artis applicantur ad quod uolueris opus metaphysicum.

De cohærentia metaphysicarum operationum utriusq; practices. Cap. IX.

Mirum in modum cohærent horum operũ instrumenta, media scilicet intellectualia sensualibus, ut forma quæ personam refert artificis instrumentum existentis,

stentis, quo natura particulare nostrum generat ouum ex intellectu, licet à forma nostra quam cœlum aliàs uocamus, distinguenda sit, nihilominus hæc illa sine persistere non potest in artificio nostro, nec è contra. Nam forma nostra cœlum, est principium & sensuale medium generans, nutriens, crescere uel uegetare faciens, & elementa mouens ad particularem generationem sicuti cœlum maius inferiora, & à formante forma, quam per uegetabilem formam acquirit, indissolubilique nexu coniunctam & colligatam sibi habet, particulare quæsitũ in substantijs extrinsecis multiplicare facit: sic de cæteris quàm plurimis in artis processu reconditis, artifici cognitu posſibilibus & effectu. Verùm forma quæ hominis est intellectus, initium est, medium & finis in præparationibus, eaq́; denotatur cróceo colore, quo quidem indicatur hominem esse maiorem formam, & principalem in hoc opere metaphysico, formæ cœlo potiorem. Aliæ uerò formæ sunt minores istis, ut maioris minorisq́; perfectionis existunt. Crocei cum uiridi colore permixtio coæquata, significat, inter omnes istas formas necessariò concordantiæ maioritatem uel minoritatem fore, citra contrarietatem in æqualitate finis ultimati.

ti. Non poteſt enim una trium formarum abeſſe, quin deficiant omnia ſimul. Deficiente nanque cœlo, deficeret elementorum generatio,ſequereturq; priuatio maioris minoriſq; perfectionis. Forma igitur intellectiua, cum forma uegetabili, & forma motus ita coniungi debent per intellectũ, ut una penes aliam conditionetur:ſic de reliquis gradib.& medijs uſq; ad maius perfectum. Forma quæ motiua nũcupatur, eſt uniuerſale quoddam principium in gradibus iſtius artis,per omnes gradus unumquemq; mouens ad alium,in finem uſque: Motus itaq; forma dici poteſt omnes gradus excitans ordine, donec ad perfectionẽ deuentum ſit.Forma & materia ſunt principia ſubſtantialia multò maiora quàm accidentalia ſint:hęc enim ſunt mutationes tãtùm in opere, ſicut colores,alteratio, digeſtio,&c.Veritas huius rei demonſtratur potius per minus & maius perfectum, ab immenſitate uirtutis eorum tranſmutantis, quàm in gradibus accidentalibus. Nihilominus æqualia ſunt principia media finiſque dicta,propter ſimilitudinem finis eiuſdem, ad quem omnia tendũt per catenam admirabilem.

De practica philosophici lapidis excellentissima. Cap. X.

FOrmãtium corporũ alterũ accipe mercurio uulgi, & sali communi permixtũ & calcinatum. Argentũ hoc ab eo sublimetur, aut in aqua uiuum ut scis recipiatur, & sal aqua diluatur calida. Postmodum elementorum diuide qualitates, & ad cœli nostri libras tres adde minoris formæ duas uncias, ad maioris uerò formę duas uncias cum dimidia: cœli mediã libram accipies, ex eisq; facies coniugium, ad mixtionem in uase per quàm optimè clauso pones, & continuo calore fouebis, donec per dissolutionem in alterationé transeat, ac alius color incipiat oriri, scilicet niger non prorsus, at in modũ obscuri mali granati. Hoc signo iudicabis formam uel formam, & cœlũ trãsire per alterationem, generationé & operationem, ac amoris colligantiam aut uinculum esse factum inter formam in cœlum conuersam, & hoc in illam. Deinceps continuãdo semper decoctionem temperatã, incipientibusq; forma, & cœlo digestioné & generationem ingredi (quæ quidem operationes durant per suos colores usq; ad minus perfectũ) niger ille color mortificatur, & cõtinuatione fométi color albus ori

tur. Quum sub isto colore singula fuerint, indiciũ hoc est ossa neruosq; pueri, uel infantis nostri cum tertio numero coniungi: quæ tamen operatio durat usq; ad croceũ colorẽ. Hoc apparente, signum est infantis corpus formatũ esse, necnõ suis organis cõpletum, incipereq; pręparari, ut spiritus uegetabilis ingrediatur in ipsum: & hæc operatio durabit quoad in præparatione color croceus euanescat, & rubeus oriatur. Quo tandẽ orto iudicabis infantis corpori uegetabilẽ animã inesse, necnõ eius corporis & animæ terminationis adesse finẽ. Tũ demũ artificẽ oportet interstitios numerare dies inter generationis initiũ & finem, quos cognoscere poterit ad oculũ à dissolutionis actus fine cõpleto: bisq; tanto tempore cõtinuo ab ignis administratione minimè cessare, finitoq; spacio frigefieri permittere. Iá inueniet infantem nostrũ in modum oui, quẽ extractũ atq; mundatũ ponat in uas uitreum & mundũ, & iterũ in furnum decoctiõis, qui balneũ est siccũ, per sex dies naturales, ignẽ administrãdo succesiuè per eũdẽ, ut antea modũ, utq; manũ uix tenere ualeat absq; lęsione, ubi uas positũ fuerit. Extrahe postmodũ, & preciosissimè serua, donec indigueris. Huius pondus unum super duo millia proiectũ, in substantijs externis

multi-

multiplicare generareq; similē formā ei, dē qua duxit originē, potēs est. Multiplicatiōnis aliud arcanū habetur hoc. Dicti mēstrui librā unā uncijs duab. dictæ formæ uel formæ, uel duab. cū dimidia, iuxta prædictam conditionē, & perfecti minoris una drachma solùm imbues; eisdē operationib. ut antea, spacio triginta dierum in maius perfectum conuertere poteris igne temperato, regimine colorū iuxta magis & minus, &c. donec uideris corpus rotundū & rubeum: si tamen opus ad rubeū fuerit: at si ad albū, cum albedine metalligena. Notandum est igitur diuersos fore colores infantū horū, ut masculi maiorisq; perfecti rubeū: feminæ perfectiq; minoris albi, colorē primò uiridē rubore permixtū: secundò croceum etiā rubedine splendida mixtum, qui denotat cōiunctionē partium cū suo toto: tertiò quidē album & splendidū, qui signum terminationis est corporis infantis: quartò uerò album niueum, & metalligeneō colorē mixtū; & hic ingressum denotat animę suū in corpus. Isto colore tinctus à uentre matris nascitur infans, cuius pondus unū supra tria millia materiæ speciem suā potest multiplicare. De tertia repetitione super millia trecenta. Istius ut prioris perfecti maioris etiam fieri potest multiplicatio.

Notãdum est in opere nullo metaphysicè chymico, certũ aut determinatum spacium temporis. Nã aliquando noster infans oritur citiùs, quũ uidelicet calor per accidens æquo fortior extiterit, & aliquãdo tardius ob remissionem eiusdem, ut apparet in humano fœtu. Colores optima sunt indicia huius artificij, quibus etiam regi debet. Vt quum infans metaphysicus fuerit in dissolutione, totusque liquefactus, incipit oriri color niger, eo iudicabis ipsum in mixtione fore, transiuisseque per alterationem. Et postquam apparet croceus color, formatũ esse corpus existimabis, membrisq; suis cõpletum. Apparente uerò colore posttremo, rubeo uidelicet, corpus cum anima iunctũ fore scito. Quo percepto, continuandus est ignis, ut suprà dictũ est, ad ortum usq;. Prout hic de coloribus infantis rubei dictũ est, non secus de coloribus infantis albi iuxta suas qualitates intelligendũ erit. His indicijs artifex opus metaphysicũ aggredi poterit absq; metu, feliciterq; perficere. Deo tamen annuente, non aliàs.

De practica lapidis philosophici minus ardua. Cap. XI.

Cuiusuis corporis calcem accipe, huic in philosophicũ uas longi colli posi-

tæ ſuccum philoſophicæ clauis affunde, quatuor ut ſupereemineat digitis. Poſtea ſu per cineres igne lẽto calefactos leuiter bulliat naturali die. Poſtmodũ in fimo calido balneóue melius ut digeratur, materiaque per ſubtiles partes ſeparetur, puras uidelicet ab impurioribus. Termino finito uas eximes, à quo per modeſtam inclinationẽ, ſuis ne turbetur fecibus, claram in aliud aquam effundes, coopertoq; uaſe repoſitũ liquorem in fimũ rurſum ad digerendũ ponito: facta poſtmodum euacuationẽ, clauẽ aliã priori ſimilẽ affunde, ut ſupereemineat ſicut antea diximus: bullire facias, & in fimũ reponas, ut prius, &c. Toties operationes huiuſmodi reiterabis, donec à ſuis ſpiritibus corpus euacuetur. Si tibi clauis defecerit, euacuationũ aquas omnes per alẽbicũ deſtillabis igne lento, balnei nempe, donec duas euacuationis partes habeas. Huius aquæ tantã quantitatẽ, ut ſupra dictum fuit, ad materiã affundas, continuãdo proceſſum hũc donec terra ſit uacua: quod ſic experieris. Terræ parumper iſtius ad Solẽ ſiccatæ prius ponito ſuper laminã ignitam, ſi fumum emiſerit, operationes dictas iterato, quouſq; non fumet amplius. Euacuationis aquas humido calidoq; loco repones, ut ſeruentur melius.

Mox atq; feceris huius experieniá, extraȩ hę materiá ab ampulla, & in cucurbitá positá alembico superposito per destillationem exsiccabis. Pōdera post exsiccatá hác terram, cui clauis optimè rectificatæ ut scis triplum affundas, & è cucurbita galea suą rostrata cooperta, necnō ad cōmissurá optimè lutata destillabis igne lentissimo, donec iterū siccetur ut prius, et claue priori simile rursus madefiat ut antea, destilleturque, singulis destillationib. congregatis in ampulla clausa, &c. Has operatiōes toties repetes, donec in puluerē subtilissimū, & inter digitos uix perceptibilē terra sit redacta. Destilla postmodū euacuationū aquas oēs per alembicū, & Mariæ balneū, donec in fundo uasis materia táquá cera fusa, uel mellis instar appareat. Frigentę balneo, rursum ad materiá affunde quá per destillationē abstraxeras aquá, ut quatuor digitis emineat super eá, & expone digestioni fimi uel balnei per diē naturalem clauso uase tamē. Destilla postea per alembicū ut audisti, & frigente uase rursum abstractá aquam redde materię, digere, destilla, redde cōtinuaq; reiteratiōes processus huius, quousq; perceperis totá unà cum aqua materiá ascēdisse. Hęc materia lac uirginis uocatur à philosophis, & argentū uiuum exuberatū. Tandē

accipe

accipe terræ prędictũ puluerẽ ſubtiliſsimũ, et madefac ſui medietate põderis aquæ ſuperius poſitę, caloreq́; fimi digeri facito per dies octo: quib. finitis, ut prius deſtilla per alembicũ aquã à terra, lento quidem igne. Pondere huius iterũ cognito, ſuperfundatur aqua iã recepta, ſupplendo ſi diminuta ſit per priorẽ exuberatã, ad ponderis ut ſuprà terrę mediã partẽ. Has operatiões omnes, utpote humectationes, digeſtiones, & calcinationes, uel congelationes reiterato cõtinuatoq́;, donec terra medietatẽ ſuæ humiditatis ebiberit, aut ſatis. Hoc ita cognoſces: quũ tantillũ eius, terræ nẽpe, ſuper laminã ignitã poſitę prorſus in fumũ euolauerit, bène eſt: ſin aũt, operatiões prędictas reitera, donec ſignũ hoc iã dictũ aſſequutus fueris. Quo quidẽ percepto pone ſuper cineres ad ſublimandũ in phiala, modico primùm igne: tãdẽ aucto paulatim, & ſucceſsiuè quouſq; totũ ad latera uaſis aſcẽdat, exaltataq́; materia fuerit in ſal admirabile, qđ philoſophi lapidẽ, & naturę ſulphur uocãt. Iſtud oleo perfectorũ eſt incerandũ, donec ut cera facillimè fluat. Medicinã habebis tũ demũ perfectam, cuius pondus unũ ſuper centũ ſtanni pondera, ſi ſal Iouis extiterit, uel ſuper quinquaginta plumbi, ſi de Saturno fuerit, in opus, hoc ipſum euadet per-

fectiſsimũ, quouis naturali perfectius. Oleum namq; perfectorũ, uirtutem habet fixatiuam in omnia, ex imperfectis tracta ſalia quæ diximus. Perfectorum demũ limatorum aut foliatorum unciam unã accipe, calcinatorũ ut ſcis ex his, quæ nude ſuprà diximus. Ex his extrahito ſuam humiditatem, id eſt ſuum argentum uiuũ, clauis per ſuccum philoſophicæ, prout antea narratũ eſt. Quo peracto liquefactionis aut euacuatiõis artificio, uas in quo liquefactiões omnes fuerint, alembico ſuo coopertum ponatur in balneũ, & ex eo totus humor deſtilletur, ut in fundo cucurbitę materia tamen uiſcoſa maneat, mellis inſtar liquidi ac deſpumati uiſcoſa. Frigefacto uaſe, clauis affunde philoſophicæ tantum ad materiam hanc liquidam, ut ſuper eam emineat quatuor digitis, & in digeſtionẽ fimo uel balneo factam pone diẽ unum integrũ, aut naturalem. Et frigente pòſt uaſe, diſſolutũ per liquefactionis artificium, in aliud uas inclinatione modeſta uacuato. Poſtmodũ uas alembico ſuo coopertũ in balneũ ponito, lentoq; igne materiã exſiccato: ſuper quã iterum aquam iſtã, & clauis tantum recẽtis natare facito quatuor digitis, ut ſuprà. Digeſtiõi demũ antea dictæ per diẽ ſimilẽ exponito, factaq; digeſtione ſolutũ euacuato.

Reitera-

Reiterabis toties operationes iſtas, donec materia tota ſit in aquam claram conuerſa. Deinceps aquam hanc in digeſtionem octo diebus pones, à qua poſtmodum elementorum qualitates ut ſequitur extrahes. Primò per ignem balnei ſuauiſsimum recipias aquę tantum ac iſto calore poterit aſcẽdere. Deſtillatione hac ceſſante, frigenteq; uaſe, refunde liquorem totum iam deſtillatum ad ſuas feces, & obturatũ uas hoc ipſum continens in digeſtionem ponito fimi uel balnei. Poſtea per cineres, & ignem ferratura conſtructum in furno regiſtris gubernato, deſtilla totum oleum quod iſto calore poterit aſcendere. Deſtillatum hoc iterum deſtilla calore balnei: quod aſcendit aquam appellant nõnulli, quod autem in fundo remanet aerem. Deſtillatã aquã iſtam ad feces affunde rurſus, & in digeſtionem dierum ſeptem priùs poſitum, ab eaq; tractum igne lento primùm, donec aqua tota per alembicum tranſierit; poſtmodum ad quartum gradum aucto, quicquid liquoris fuerit ſurſum pellito, quouſq; ſiccus & impalpabilis in fundo cucurbitę puluis (ubi tritus marmore fuerit) maneat. Liquorem autem in balneo poſitum eo calore deſtillabis, donec aſcẽdere quid ualeat: finita uerò deſtillatiõe, manebit oleum in

 fundo

fundo uasis, quod ignem appellant, alium liquorem balneo pulsum aquam, &c.

Peracta quidē euacuatione hac, ad prædicti pulueris pondus, medietatem sui pōderis argenti uiui prædicti scilicet addito per imbibitionem, & in uase clauso pones in fimi, uel balnei digestionē diebus octo. Digestionis huius tempore finito, singula perfice, prout in alijs reductionibus dictum fuit: hoc notato, quòd materia quælibet proprium suum argentum uiuum habeat. Sublimatione completa, quod sublimatū est cùm ad uasis latera, tum ad summitatē eius in cucurbitam optimè clausam pone, ac in fimum calidum uel Mariæ balneū digerendum octo diebus: quibus completis, ubi materia nondum soluta fuerit, maneat amplius, quousq; in claram aquam resolua tur, quæ dicitur unguentum & oleum philosophorum. Si fortè resolutionis durioris extiterit, parum adde salis iam cogniti bis ter'ue dissoluti & congelati, quod cœlū est nostrum, & clauis philosophica rectificata quater, & soluetur optimè. Hoc ipsum in omnibus tuis facito resolutionibus.

Postremò salis cuiusuis metalli tigillo super cineres calefacti portionē aliquā oleis iā dictis incerabis, gutta post guttā infusa, donec ad spissitudinē frigidi mellis reducatur,

catur. Amoue tum ab igne, huiusq; massæ parum admoue candelę flammæ, si facilè fundantur, optimè quidem: sin minùs, incerationes iterato, donec materia fluat ante Mercurij fugam, &c. Istam incerationem etiam facere poteris perfectorum essentia quinta, modo qui suprà dictus est. Olea prædicta sunt incombustibilia. Labora diligenter igitur, & perfectionis horum ueritatem immunem à fallacia reperies.

De modo cœlum, aut clauem extrahendi philosophicam à uegetabilib. ut melle nouo, chelidonia, floribus, humano sanguine, necnon utroq; uino. Cap. XII.

TRactis artificio dicto qualitatibus elementorum à uegetabilibus, ab eis præsertim quæ ponentur inferius, eorum ignis tantum accipiatur, & rectificetur eo modo quo de uino philosophico dictum est. Hac uia Mercurius noster exaltatione summa præparatus erit. Mixtio tamen fieri potest cœli noui mellis, chelidoniæ, florum rorismarini, Mercurialis, lilij rubei, sanguinis humani, &c. cum rubei uel albi uini cœlo uel tartari. Mixtio fieri potest etiam eorum quæ dicta sunt in cœlū redactorum ęqualiterq; sumptorū, cū formis iuxta pondus

pondus in hoc Opuſculo declaratum, & ſecundum ordinem doctrinæ maioris operis atq; practicam, ad minus perfectum opus hoc perduci. Indeq; fieri poteſt alia mixtio, cœli nempe cum claue philoſophica, generationis artificio dicto. Poſtmodum addatur minus perfectum ſupradictũ iuxta proportionem operis maioris, & hac uia tranſitur ad maius perfectũ, quod ſuam ſpeciẽ in ſubſtantijs externis bis quinque numero millibus multiplicare poteſt, &c.

Alius practicandi modus.

Quorumuis eorum quæ dicta ſunt, in mixtionem cœlum, cum cœlo uini rubei uel albi, tartari'ue per magiſterium tracti ſeparationis qualitatum ab elementis, cumque forma uel forma poſitum, iuxta maioris operis doctrinam, obſtructo uaſe ne cœlum fugiat calore continuò balnei coquatur intermiſsione ſine per dies aliquot. Poſtmodum aperto uaſe, cum cœlo formaque dictis, de quorumlibet aere dictorum ponatur, pro ſecunda cœli parte, coquaturque tot ut antea diebus. His etiam finitis, rurſum aperto uaſe de cœlo ignis quorũlibet eorum pones tantum, quantũ uini cœlũ fuit: obſtructoq; uaſe rurſus continuo calore coquatur per alios dies quindecim.

Completo

Completo mixtionis artificio, trāsmutari mixta uidebis in minus perfectum, coloribus mediantibus, iuxta quos artifex opus gubernare debet, quousque ad perfectissimum opus maius perueniat, quod speciem suam in externis substantijs trāsmutare, multiplicareq; sui ponderis millibus ter ualeat, &c.

De uniuersalitate Mercurij Philosophici. Cap. XIII.

QVauis in elementata re Mercurius noster habetur: in aliqua tamen ita remotus est, ut uita priùs humana deficeret, quàm ab ea separari queat: in alia uerò tam propinquus, ut facilimæ sit extractionis, prout in illis quæ supra capitulo proximo dicta sunt. Aliqui scientes arcanum hoc, nempe Mercurium inesse quibusuis, à lapidibus, paleis siliginis, floribus, & lignis extrahere conati sunt, at frustra, potiusque uitæ suæ finem, quàm intētionis attigerunt. Nonnulli proxima cœperunt, ut chelidoniam, flores rorismarini, mercurialem, lilium album, & ex eorum succis per balnei fimique magisterium, nostrum extraxere Mercurium colore, pondere,

dere, qualitate, quantitateque non absi-
milem à mercurio uulgi: maximum itaque
secretum inuenisse putantes; cum corrosi-
uis eum sublimarunt, ac naturam ipsius
corruperũt: quo factum est ut opinionis fi-
nem suę minimè sint assequuti, quòd artis
istius ignorarent principia mediaque, nec-
non extrema, quibus mediantib. opus me-
taphysicũ nostrum absoluitur. At si tu Mer-
curium nostrum in tali specie conuersum,
aut uulgarem accèperis, & ipsum absque
materiali quouis in aquá reduxeris (quod
fieri potest, cum phlegmate medij, si aerem
eius ei dederis infra uas) & septies destil-
laueris, lumẽ perclarum habebis: nam hoc
est earum pars ætherogenea, quæ lapidis
nostri conditione caret. Cauendum est igi
tur ad artem nostram transmutatoriam,
talem fieri mercurij ab indiuiduis extra-
ctionem. In nonnullis indiuiduis Mer-
curius noster liberum quodammodò ha-
bet actum, ut in tartaro : patet ex opera-
tionibus aurifabrilibus, quum in Venere
Lunę quidpiam fuerit, & in album uinum
hoc ponatur, uel in eius animam, Lunæ
tincturá ad superficiẽ adducet uis mercurij
nostri. Quo reuelatur uinculum eius con-
cordantiæ cum Luna: Melius. ubi Venerẽ
ignitá extinxeris in tartaro per uinũ albũ
disso-

diſſoluto, contrahet albedinem: at non eſt color iſte permanẽs, quia deficit ei ſubiectũ ſpirituale fixũ, &c. Fit etiam aliud experimentum eius, ubi Mars in ſolutione prædicta ſæpius extinctum fuerit. Solis & Lunæ mollitiem contrahit, &c.

Mars namque ſiccus eſt, & ualde remotus à mercurio, plus quàm alia corpora quæuis, & ſiccitas omnis uacuitatis rationem habet, quapropter in eam facilè mercurium noſtrum, qui ſummè humidus eſt recipitur, quo ducitur in mollitiem prędictam.

Cœli uerò noſtri forma eſt aliud indiuiduum, in quo duæ cernuntur operationes liberæ: Prior eſt qua cũcta ſibi impoſita realiter conuertit in ſpeciem ſub qua fuerit ipſum. Signum hoc eſt euidens admirabilis potentiæ uegetabilis, ratione cuius in alias trãſmutãtur ſubſtãtię formas. Cõſideret igitur artifex quidnã operari ualeat, forma ſua nudatus aliaq; formatus ubi fuerit noſter mercurius. Eſt & alia quidem operatio pariter euidens, ut cum ea forma perfectorum corpora terantur ſuper porphirium, horum utrumque reducetur in amalagmationis formam, à qua per pannum extrahetur mercurius, quia hic exiſtens in Sole & Luna, mouetur ad eum qui conti-

cõtinetur ea forma, necnon è contra. Quapropter in angulo concordantiæ colligantur sic, ut in cœlo nostro corpora perfecta multiplicentur, & mercurius istorum nullo modo resistere ualeat, quin cum alio nexu naturali reducatur in amalgamę speciē. In alijs etiam indiuiduis cõsignari possent operationes istæ cœli nostri, quas breuitatis causa relinquimus, quòd ea quæ dicta sunt, etiam ad earum intelligentiam satis faciant. Totius magisterij finis huius est, ut noster mercurius sit in sphæra cœlica positus, aliàs perperam operabitur artifex. Mirum esse uidetur, quod mercurius noster in supercœlesti loco situs, colorem, pondus, quantitatem, & qualitatem non retineat, cùm hæc omnia sint de natura ipsius: at ratio huius est, quia sub alia forma positus est, quàm ubi sub indiuiduo latebat. Modus hic etiã habetur extrahẽdi mercuriũ in hoc artificio, scilicet, ut uinum albũ uel rubeum optimum ponatur in separationem, & ex eo destilletur ardens aqua, prout consuetum est. Postea rectificetur ad maiorem subtilitatem quater, sed solùm ter sufficeret, ne spiritus exhalaret comburens: errarunt igitur septies rectificantes. Rectificationis indicium hoc esto, quum saccharum impositum, unà cum aqua simul totũ comburitur,

buritur, nihilo relicto. Materia hęc est subiectum, de quo trahitur essentia quinta, per uas quod pellicanum dicitur: fiet operatione hac, ut per lineam diametralem, superior pars uel essentia quinta, separetur ab inferiori, scilicet à fecibus turbidis, &c.

Ex tartaro potest etiam extrahi mercurius, eum calcinando uidelicet in furno uitreatorũ dieb. tribus naturalibus: at magna quantitas eius ponatur, nã plurimum imminuitur. Hoc adustum super lapidem tere marmoreum, & super eũ relictum loco frigidissimo humidoq; in aquâ dissoluetur: quæ per filtri manicam est destillanda, uaseq; uitreo recipienda. Poteris ex ea mercurium extrahere duplici uia: priore sicuti supra de uino diximus: altera per artificium separationis qualitatum ab elementis, &c.

De quibusdam annotationibus in ea quæ prædicta sunt. Cap. XIIII.

Imperfectorum filij corporũ, spiritus eorum sunt euacuati, uel eorum argentum uiuũ exuberatũ, aut materia prima apta nata ad quamcũq; formã recipiendũ. Sed est inter istos spiritus differentia, & alios à perfectis euacuatos. Nã isti formales existũt, alij uerò materiales. Item imperfecta pariter

at ipſa perfecta conuerti poſſunt in oleum, ſitq́; hoc modo præparatio formæ & materiæ. Neceſſariò quidem ſulphur naturæ perfectorum in oleum debet conuerti, ſed aliorum non, quod perfectorũ oleo debet informari: niſi tamen omnia uolueris in oleum redigere, quò lucidius opus fiat. Oleum ſimile fit per quatuor elementorũ qualitatum ſeparationem, &c.

Saturnus & Iupiter unius & eiuſdẽ naturæ ſunt, quum in ſpiritum reducuntur: ergo in ſpiritum, argentũ uiuum exuberatũ, ſulphur naturę, tincturam, óleum, & lapidẽ redacti ſunt ſimiles, ipſis in quolibet iſtorum exiſtentibus extra numerum. Item ipſis & alijs omnibus antiquum eſſe retinentib. aliam naturam habent indiuiduatam, & aliam in ſua uirtute ſimplici multiplicata, per uiam generationis & proceſsionis in ſpiritum, ſulphur naturæ, tincturá, oleum, & lapidem. Et hoc in lapide proprius dici poteſt quàm in alijs, quia ſubſtantia eſt multiplicata ex eorum unitatib. quę quidẽ uirtutem habent unam ex omnibus iſtis. Quandoquidem ultimatam unitatẽ quodlibet metallorum hàbet, quam anteaquam in lapidem erat conuerſum, non habebat. Extenditur hæc unitas multiplicatione principiorum externorum, ſic ut in ſubſtantijs

dictis fiat augmentum suæ formæ uirtutũque multiplicatio. Sic terminat operis doctrina minoris.

Calcinatio, dissolutio, euacuatio, multiplicatio, spiritus, alẽbicus, argẽtũ uiuũ exuberatũ, sulphur naturæ, tinctura, oleũ, inceratio, sublimatio, lapis unã conditionẽ habẽt in Saturno, aliã in Marte, in Venere itẽ aliã, sic de reliquis. Vnã etiam Saturnus in quolibet istorũ conditionem habet, aliam cũ Ioue, aliã cũ Marte, aliã cũ Sole, aliã cum Venere, & cũ Luna habet aliã. Item Iupiter cum singulis dictorum peculiariter aliam habet conditionem in permixtione. Fit item alia conditio miscendo Saturnum & Iouem cum Marte & Venere: uel cum istorum alterutro Iouem aut Saturnum, aut Venerem & Iouem cum Saturno uel cum ipso Marte. Hac ratione multiplicari poterũt cõditiones metallorũ, unum aut plura miscẽdo cũ alio. Quotquot modis facta fuerit mixtio, tot uariabitur conditio Lapidis.

Calcinatio rursus æqualis est Solutioni, & Dissolutio Euacuationi: hæc Multiplicationi, quæ Spiritui, &c. pro constitutione subiecti, quod lapis est. Item Alembicus æqualiter se cõmunicat omnibus iuxta suum officium.

Naturę sulphur maius est quàm argentũ ui-

uiuum exuberatum,& istud ac illud quàm spiritus. Opus minus absq; sulphure naturæ fieri minimè potest, ab imperfectis tracto, quia deficeret medium eorũ naturã sapiens, absente quo perfecta nõ possent imperfecta suam in speciem trãsmutare. Hoc enim uult definitio medij, scilicet ut lapis componatur ex sulphure naturæ, & argento uiuo ab imperfectis exuberato, cum perfectorũ oleo : sic ut lapis mediũ sit participans ex utraq; natura, concordantiæq; ratione quam habet cum dictis imperfectis: hęc ipsi locũ dãt per omnes sui partes, ut in eorũ parte minima, sit minima pars lapidis, quas etiã partes in eis existentes penetrat omnes ratione suę subtilitatis. Et quia materia lapidis quę abstracta est ab imperfectis, formata est per omnes sui partes, & colligata formæ cuidã extraneæ uinculo quidem indissolubili, proprietateque uegetabili, quã à claue philosophica recipit, ita per formam istam informatur, ut in minima sui parte realiter & uerè minima pars insit eiusdem formæ, deponuntq; suas antiquas imperfecta formas hac uia, quæ ipsis inerant actu, ut perfectorum formas quæ istis insunt potentia recipiant, ac in perfecta corpora transmutentur metallica. Antea dictus est operandi modus cum

ſulphure naturæ de Saturno uel Ioue tantum extracto, iam cum duobus tribus quatuor uel omnibus, iuxta uoluntatem operantis mixtionem fieri poſſe dicimus, prout ex eis conditionem fore lapidis cupierit artifex. Poſitus eſt etiam oleum ex perfectis eliciendi modus, quorum unus & idem eſt ac aliorum omnium, per calcinationem, diſſolutionem, euacuationem, multiplicationem, ſpiritum, alembicum, argentum uiuum exuberatum, ſulphur naturæ, tincturam, oleum, incerationem, ſublimationem, & per ignem. Quum duo uolueris coniungere, ponas in calcinationem claue noſtra philoſophica mediante: poſt in diſſolutionem, & in reliqua prædicta, uſque ad ſublimationem incluſiuè. Si perfecta fuerint & in ſulphur naturæ facta, ponas in multiplicationem, & ſi nimis durum extiterit, affunde ſanguinis menſtrualis aliquam portionem, ut in oleum conuertatur.

Nota quòd metallorum elementa per mercurium uegetabilem ab eis tracta materia prima dicitur eorum, ad genus generaliſsimum ſuum proximè accedens, & eſſentia quinta uel cœlum etiam appellat ipſorũ. Hæc uerò materia conuerti debet (ſi perfectorum ſit) in formarum naturam,

 &

& in illam alia scilicet imperfectorum natura, compositumq; fermentū nominatur, quòd fiat ex materia prima, & metallorum natura, & oleo gutta post guttam instillata, postea mercurio nostro naturali inceratione, quæ medium est coniungens mercurium cum dicta prima materia, fitq; hoc modo gumma philosophicum. Fermentum simplex est, cui nihil admixtum est, ut sunt elementa, uel euacuata metalla per se existentia simpliciter ue sumpta. Compositum est, quum plura simul & inter se cōmiscentur. Qui cum perfectorum & imperfectorum corpora, specialiter in sui materiā primam conuertere nō simplex fermentum etiam habere, neq; compositum (sine quibus lapis inanis erit & uacuus) poterit. Terra quidem à corporibus metallicis in sulphur eleuata naturæ, sal dicitur philosophorum uel mercurius uegetabilis, & medium extrema coniungēs omnia ad unum finem, id est cœlum cum forma, uel clauem philosophicam perfectis corporibus: & hæc terra dicitur etiam elementa mercuriata. Minus perfectum lapis est philosophicus non fermentatus in uirtute, neque in quantitate: componitur ex igne & aere, aut ex terra & igne.

Fermētatio est operatio denotans multipli-

tiplicationem duplicem, ſcilicet quantitatis, & uirtutis. Quantitate quum fit multiplicatio, uirtus minuitur, & è contra. Fit etiã alia uirtutis & quantitatis ſimul: prior, cũ uulgi mercurio: ſecũda, mercurio metallorũ: tertia uerò, uegetabili mercurio uel mẽſtruo philoſophorũ, &c. Fermentatio fit in abbreuiationẽ lõgi tẽporis ex forma, cœlo, & mercurio uulgariter intellecto. Euacuatio dicitur puri ab impuro ſeparatio.

Multiplicatio euacuatæ rei ſuper terram ſuam eſt reductio, ut mũditiæ ſpiritus oriatur. Spiritus corporum eſt res quę per ſolutionem à corporibus mediante claue philoſophorum euacuatur.

Argentum uiuum exuberatum, ſpiritus eſt corporum aſcendens unà cum claue, tranſiensq; per alembicum,

Sulphur naturæ, terra corporum eſt ſublimata, & in terrã foliatã cõuerſa, quæ metallorũ prima ꝓximaq; materia uocatur.

Tinctura eſt ex aere & igne, uel ex terra & igne. Oleum eſt elementum fixum faciens ad liquationem & fixionem.

Lapis ex terra foliata, & oleo fixo in eam ſeminata germen eſt.

Ignis lapidis cõſtat ex eſſentiali corporis igne, & ex coeſsẽtiali mẽſtrui uegetabilis igne, ex q̃b. unicus ignis cõponitur, qui

momentaneè metalla transmutat omnia, iuuante quidem igne prædicto uegetatiua sua potentia. Elementa corporum toties destillari debent cum ipso menstruo ad magnum lapidem, quousque sint fixa, & menstrui nihil appareat cum eis actualiter. Vt ex dictorum cõditione proprietateque oriatur ignis fulg ris instar ignis, metalla quæuis imperfecta subitò comburẽs, eisq; formam aliam inducẽs perfectã, &c.

De abbreuiatione lapidis philosophici. Cap. XV.

TOta uia mineralium in duabus consistit aquis, prior lapidem facit uolatilem sine labore sineq; periculo, posterior fixat eũ & cũ eo fixatur cum periculo. Quia hæc aqua trahitur ex mẽstruali quodã fœtenti immassati ex rebus quatuor. Hac fortior in mundo nulla reperitur aqua, mortalis, &c. Maius periculum est, ne spiritus in ablutione fugiant. Breuiori tempore producitur quàm cæteri lapides.

Animalis est qui uix finẽ habet, ob regimẽ elemẽtorũ, & maior in eo sciẽtia quàm in alio quouis lapide consistit. Lapis uegetabilis quãquam ꝑlixus admodũ existit, su-

premæ

premę compositionis etiam, debet nihilominus animalem sequi lapidem, quoad rarificationem elementorum, & rectificatione; & ita præparatus efficacior est animali.

Essentia quinta spiritus est in lapide minerali mortificatiuus & uiuificatiuus.

In animali summa quandoq; medicina corporibus humanis existit, ut si tracta sit ex sanguine potissimum.

In uegetabili tamē lapide spiritus essentiæ quintæ, restitutio iuuentutis est, & corporis humani ab omni corruptione conseruatio.

Recipe ardentis aquæ rectificatæ, lib.ii. & fermenti unc.i. pone in pellicanum, & in digestionem dierū uiginti uel uigintiduorum: densabitur spiritus essentiæ quintæ per fermētum, & in lapidem conuertetur. Post cōgelationem, in fimo uel balneo solues per noctem unā, & congelabis iterum. Hoc ter fiat uel sæpius, donec amplius coagulari nolit, at sicut oleum remaneat. Albo cum fermento nō ita citò soluitur, sed coagulatur citius. Ista medicina transmutat non aliàs quàm fuerit eius fermentum, & non altius. Si cum propria terra fermentaueris, uniuersalis erit medicina, non tam efficax tamen, atq; cum fermentorū altero. Si in prædicta aqua, decima destillatione

peracta solueris aurũ,& postea siueris aquã euanescere lẽto calore uel igne,hoc ipsum loco demũ humido reposueris,per se dieb. quatuor in aurũ potabile soluetur, ad humanæ sanitatis conseruationẽ.Et si cum eo mercuriũ septies sublimatũ cũ uitriolo, ut una sit auri pars,& argẽti septem eius.Postmodum sublimaueris toties donec mercurius figatur, medicinam habebis tingẽtem & penetrantem, &c.

Si huius auri sic dissoluti pars una ponatur in ignem lentũ per se diebus octo, cum centum partibus mercurij, mixtum hoc totum in aurum congelabitur. Hoc ipsum ex parte spiritus aquæ prouenit, quæ in auri solutione cum eo fixatur inseparabiliter. Poteris hac uia miscere mineralia uegetabilibus, & ex eis facere medicinam,hoc modo scilicet. Vegetabili destillato lapide usque ad eam destillationem,qua toto priuata fit phlegmate,quod in quinta plerũq; solet contingere. Accipe uitrioli perlucidi boniq; cũ ęquali cinabaris optimę terito pondere, soleq; siccari finito, postea carbonibus, donec omnis aquositas absumpta uideatur. Affunde tandem aquã,& igne lento prius destilla, post aucto paulatim, ut in aqua philosophorum acuta solet fieri. Spiritus essentiæ quintæ uitrioli,& cinabaris

uel

uel antimonij, qui lapidem potiſsimum conſtituunt mineralem, cum ſpiritu quintæ eſſentiæ aquæ noſtræ ardentis benedictæ miſcetur, qui ſpiritus eſt anima lapidis uegetabilis: & hoc decies continuato (puta poſt quintam deſtillationem) hoc eſt cū iſta mixtione ſemper noua materialia ſint, & optimè ſicca prius quàm in aquam inijciantur. Poſt decimam deſtillationem impone aurum pondere ſupradicto in lapide uegetabili per ſe, & in furnum philoſophicum collocabis: decem diebus complebitur fixatio tota, quæ in uegetabili per ſe uix in uigintiquinque compleretur: quia ſpiritus unus aliūm denſat. Excellentiſsimū opus èſt hoc ad Alchimiam tranſmutatoriam, non ad medicinam. Facta fixatione procede ad ſolutionem in balneo per ſe, ut in uegetabili per ſe dictum eſt. Notandum erit, hunc lapidem ex mixtis non ita cito ſolui, prout uegetabilis per ſe: uerum citius quàm lapis mineralis per ſe. Tenet ergo medium ſolutionis, quia fit nouem diebus.

Oportet reiterare ſolutiones iſtas & congelationes ſæpius, ut medicina melius penetret. Ex plumbo philoſophorum extrahitur oleum aurei coloris, quo cum ſi minerałem uel mixtum, aut animalem poſt fixationem

tionem primā solueris tribus aut quatuor diebus, uel uicibus, lapidem, excusaberis à labore solutionum & congelationum.

Si bene hoc sciueris ab aqueitate separare, iuxtaq; modum operatus fueris mixtionis antea positum, poteris diebus triginta lapidem absoluere. Hoc autem oleum in uegetabili per se nō est necessarium, quòd in eo solutiones citò fiant: si tamen ibidem fieret sublimatio, credo lapidem ampliari posse.

De preciosorum lapidū fabricatione per metaphysicā artem. Cap. XVI.

Mercurialem aquam extrahe, id est mercurium nostrum in quintam essentiam uegetabilem resolue. Hāc in duas partes diuide, quarum una sit quarta pars eius, altera uerò tres quartę. Tribus è quartis unam accipe cum dimidia, necnon primæ quartæ mediam partem, quæ simul totius mediam partem efficiunt, & ita manebunt tres octauæ sub terram sepeliendæ, & una octaua pars aeri cum cæteris, prout audietur, exponēda. In alterius mediæ partis aliquota parte solue Lunæ partem aliquam, & postquam soluta fuerit, solutionem istam destilla per filtrum. Quod solutum est serua. Si quid in manica filtrea

secum

secum remanserit, abijce tanquam inutile. Reliquos planetas omnes in aquæ mercurialis residui parte conueniente solues, & cum eis ut prius de Luna dictum est facies. Quamlibet solutionem filtratam per se destillabis iterum in balneo marię, uaporoso tamen, donec tota humiditas ascenderit, inq; receptaculum se receperit. Postmodum huius liquoris tertiam partē fecibus suis, quas in cucurbita reliquit, affundes, & resolutum hoc seruabis, & per se. Deinceps soluti duas tertias illas in phialā longi colli pones, & tertiam cum fecibus in aliam sigillatis ambabus Hermetis sigillo. Tandem phialam quæ feces continet, in terrā sub dio sepelies, totam præter extremitatē colli, quę parum emineat: aliamq; duas tertias aquæ claræ continentem in aerem pones & in altum, ut aere tangatur, ne tamen aliquo lapidis iactu casu'ue frāgi queat. Idipsum de cæteris aliorum Planetarum solutionibus facies. Phialis etiam duabus includes mercurialem aquam seruatam, & sigillabis ut prius: in una quæ ad aerē est ponenda, fit octaua dicta, & in altera quę sepelienda est in terram, sint octauæ prædictę septem. Hoc negocio solutionē philosophicam absoluisti. Iam ad congelationem ueniendū est. Anno reuoluto iubeas à uitro-
rum

rũ artificibus duplex uas tibi confici, quod sphęræ formã diuisæ per medium habeat, superiusq; uas inferiori sic aptatum sit, ut ab eo deponi reponiq; ualeat, quoties opus fuerit. Quo peracto, confice tibi formulas cereas uacuas, uasorum aut cimbarum instar, quæ liquore posśint impleri, nataręq; super aquam. Nonnulli has in formã, qua scindi solent preciosi lapides conficiunt in hunc modum. Accipiunt ferrum ab una suarum extremitatum scissum atq; politúm, uti lapidem fore cupiunt: hoc in oleum immergunt, postmodum in ceram liquefactam, & postremò in aquam frigidam. Vbi iam inuolutum est cera, circumquaq; scindunt eam, ut à ferro forma liberetur. Hac uia scissorum instar sibi lapides parant. At ego uix credo fieri posse, ut exactè res fiat. Quapropter in rotundam, aut semirotundam formam quocunque modo suaderem fieri, postea scindi naturaliũ instar. Erue demum à terra phialas, & alias ab aere depone. Deinde sphęrici tui uasis partem inferiorem aqua mercuriali terrea, quæ medietatem eius impleat imbues, & super eam natare formas facies. Postmodum si Mercurialem, Solarem, Lunarem, Iouialem, Saturnium, Venereum, aut Martialem uolueris lapidem, formas tuas pau-

lo minus imple cereas, quorumuis dictorum Planetarum cœlo, hoc est aqua sua aerea: non ad summum tamen implebis, ne fortasſis effluant aquæ. Tandem ſuperiori ſua parte ſphęricum uas conteges, & ita clauſum aliquot horas maneat, quouſque uideris aquas in formis aliquantulum denſatas. Hoc percepto uas aperies, & formas inuertes, ut paſta fixatiuam aquam tangat. Relinque ſic in umbra donec dureſcat in lapidem.

Sed iſte proceſſus ad artem magis tranſmutatoriam, quàm ad medicinā facere uidetur, ob terræ cum cœlo ſimul infuſionem. Quò fit ut lapides hac ratione facti, ſint obſcuriores illis, qui hoc modo fabricantur.

Cuiuslibet metalli pars uel aqua terrea, uel eſſentiæ quintæ fixatiua, ponatur in uaſis inferiorē partem, & per ſe formis quoq; ſupernatātibus uacuis, claudatur ſuperiori parte, clauſumq; uas per quartam horæ partem relinquatur, ut formę uapore quodam inuiſibili fixatiuoq; repleantur. Poſtmodum aperto uaſe, formæ cœlo ſeu aqua repleantur aerea tantum, & rurſus clauſo procedatur, ut ſuprà.

Poterunt etiam omnes aquæ terreæ in uas inferius mixtæ ſimul effundi, formæq; cœlicis

cœlicis etiam aquis mixtis impleri, procedendo sicut prius, & habebitur lapis unicus Planetas in se complectens omnes.

Aliqui duorum aut trium Planetarũ uapores antea dictos, iuxta proportionem ex arbitrio depromptam simul commiscent, ut uulgariter hic infra denominatos lapides preciosos fabricent, coloribusque suis adornent, hoc modo scilicet:

Carbunculus fit ex cœlo Solis, & ex eiusdem aqua terrea.

Adamas ex Lunæ cœlo, & ex eius terra.

Sapphirus ex Lunæ cœlo terraq; Iouis terræ mixtis.

Smaragdus fit ex cœlo Veneris, & ex terra Lunæ.

Topasius ex cœlo Martis, & Solis terra.

Hyacinthus ex cœlo terraq; Martis cum Solis terra mixtis.

Eliotropia fit ex cœlo Veneris et ex cœlo terraq; Martis, cum terra Lunæ permixtis.

Alamandina fit ex cœlo terraq; Martis.

Pallax fit ex cœlo terraq; Lunæ cum æquali pondere terræ Solis.

Berillus ex Lunæ Iouisq; cœlis æqualibus, cum terra Lunæ.

Vnio fit ex una parte cœli terræq; Iouis, cum partibus Lunæ cœli quiuis.

Solaris ex cœlo terraque Solaribus lapis

lapis conficitur. Lunaris ex cœlo terraq; suis: Iouialis ex utraq; sui parte: Venereus itē, Saturnius, Martius, & Mercurialis ex suis, ut alij partibus constabunt. Multi possunt alij lapides ad imitationē fieri naturalium hac arte: quos recensere longum foret. Verùm quisq; iuxta suam experientiam in coloribus eorum, quoscunq; uolet fabricare, necnō si bonus mathematicus fuerit, suis breui temporis (ut etiā requiritur hoc loco) spacio caracteribus insculpere, priusquam aspectus repentini trāseant, optimè poterit.

Quid aliud restat, præter quàm lapidū, & metallorum uires omnium diligenter inuestigare particulares, ac ad medicinam applicare? Sapientes olim insculptis lapidibus tempore constellationum, atq; metallis collo tantùm appensis, aut gestatis, plerosq; morbos curarunt absq; superstitione. Vnde quæso uirtus hæc, nisi partim à materia, partim à caracteribus, & potissimum à uirtutibus in materiam per cœlum inditis, & copiosius affluentibus, quæ per constellationes mediantibus applicationibus de sua potentia deducuntur in actū? Nil mirum sanè considerantibus mundi superioris ad inferiorē, & istius ad illum maximam confœderationē. Siquidem hic in-

ferius apud nos moueri nihil poteſt arte, quod ſuperius itidem non commoueatur. Non aliàs quàm ſi membrũ aliquod in humano corpore læſum fuerit uxori, correſpondens in eius uiri corpore, ſi non actu lædatur etiam, potentia tamen, ac naturali compaſsione quadam ob naturalis amorẽ atq; diuini coniugij dolorẽ percipit. Quanto magis in ipſamet natura hoc ipſum fieri neceſſum eſt, quæ coniugio diuino conſtat ex mundo ſuperiore, & inferiore, ſic à Deo quidem ordinatis, ut unus eorum nihil contineat, quod nõ ſibi correſpondens habeat alter. Cum igitur minor mundus, homo uidelicet, corpore uitalique ſpiritu, ſit ad magni ſimilitudinem creatus: rationali quidem ad imaginem Dei, quicquid in maiore fuerit, in minore fore conſtat. Et ſicuti nunquam in ſuperiori cœlo ceſſant motus, hominis etiam ſpiritus uitalis quieſcente corpore, uel dormiente, motus exercere ſuos non ceſſat, imò potius operatur, quàm uigilãte. Pariter ſi membrum aliquod in corpore tangitur hominis, mox ad ſpiritum huiuſmodi tactus peruenit, ut ſuprà de cœlo dictum eſt.

Simile coniugium ergo uidemus inter ſpiritum, & corpus hominis fore, quale diximus inter cœlum & terram. Iterum qua-

liſcunq;

liſcunq; fit in cœlo motus, in hominem influitur, aut in elementa ad uſum eiuſdem. Quapropter mirandum non eſt, ſi fieri ualeant arte lapides precioſis non abſimiles, quibus morbi curari poſſunt hominũ, ubi ſub aſpectibus (ut aiunt) felicibus fabricati ſunt. Quanto magis quum reſoluti fuerint in ſuos liquores, & intra corpus adhibiti, remedia futura ſunt potentiſsima.

De plurium unionum, aut precioſorum lapidum in unicum reductione. Cap. XVII.

Accipe minoris perfecti, cuius antea mentionẽ fecimus, et ipſum apertiſſimis uerbis extrahere docuimus, aliquam partem. Hoc in alembicum paruũ ſuper cineres pones, igneq́; lentiſsimo prius deſtillabis, donec eo calore leui non deſtillet amplius. Animaduertendum eſt prius, digeſtione per balneum reſolui debere perfectum hoc minus, ante primam deſtillationem nunc poſitam. Amoto poſtea recipiẽte clauſoq́;, admoueatur aliud, optimeq́; lutetur in cõmiſſura, fortiorique deſtilletur igne, donec aſcendere poterit. Secundum hunc liquorem in uas nouum ponito, deſtillatoq́; balneo Mariȩ ter, qua-

libet uice refundendo quod destillatum fuerit ad suas feces, quæ quidem uiscosæ sunt, ac dissoluuntur istis affusionibus. Verũ tertiò destilletur in cineribus. Postea destillatum, nouum in uas iterum positum destilletur in balneo Mariæ quater, singulis uicibus amouendo feces, easq; per se reseruando, quousq; hęc aqua sit clarissima, necnon splendens unionum instar orientalium. Istius usus hic est. Vniones pulcherrimos, licet paruos, in uas uitreũ pone mundissimum, quibus affunde parum istius aquæ iam ultimò destillatæ, ut supernatet aliquantulum: claudatur uas optimè: post horas tres uidebis uniones in pastam albissimam resolutas, & in superficie natabit aqua ualde clara, quam per modestissimã inclinationem in aliud uasculum effundes absq; turbatione. Relicta quidem in eodẽ uitro pasta, ponatur in balneum Marię cooperto uase per dies tres: excipe demũ. Formã tibi rotundam, & argenteam intus obductam auro diuisam per diametrum, ut illæ sunt in quibus tormentorum globuli funduntur, ab aurifabro iubeto parari, tantæ concauitatis quantos uniones fore cupias. Ad utriusq; partis orificium aureum filum protendatur subtilissimũ, in diametrum, ut pro sui medietate cauet utramq;,

sicut

ſicut protrudi retrahiq́ue ualeat. Poſtmodum utraque formæ pars media paſta repleatur, & hoc aurea ſpatula fiat: indeq́ue mox protenſo filo cōiungantur, agiteturq́; filũ huc & illuc tractibus, ut forati ſint uniones. Aperta forma ponantur uniones in argenteam patinam uel auream, & nō tangantur manibus, coopertaq́; patina ſibi ſimili ſiccētur in umbra, ne Sol attingat. Formatos omnes filo dicto penetrabis, ut non tangantur manibus, & in uitreo uaſe clarã aquam de qua ſuperius diximus continente ſuſpendantur, & occluſo uaſe ponantur ad aerem extra Solem diebus octo, pòſt ad Solem tribus agitando uas ſingulis ternis horis modeſte ſatis. Liquoris huius uapore perficientur, & congelabuntur uniones, &c.

Eodem hoc proceſſu poterunt carbunculi rubini'ue plures unus fieri, tantæ quantitatis ac uolet artifex, mercurio rubeo tamen, uti ſuprà diximus, diſſoluto ſemel tãtùm. Si reliquorum colorum lapides formare uelis, cũ albo mercurio feceris, quia color albus omnium eſt ſuſceptiuus, &c. Congelationem ad opus iſtud, ex præcedentibus inuenire poterit induſtrius artifex, iſta longè præſtantiorem.

De his quæ ad hanc artem apprimè necessaria sunt. Cap. XVIII.

TRia potissimùm in hac arte considératu dignissima sunt. Primum, ut materiam ad hanc rem idoneam eligamus. Secundum, ut clauem habeamus philosophicam, arcem qua reseremus fortissimam, in qua uirtutes à natura minerales omnes reconditæ sunt, ne deprædentur à furibus, at à philosophis ueris habeantur, qui clauem hanc fabricare norũt arte mirabili. Tertiũ, ut uirtutes iam acquisitę metaphysico magisterio præparentur, cœlestiumque uirtutum digna fiant receptacula. Cognita materia, mox inde clauis est necessaria, qua sine prorsus ad naturalem philosophiã nullus patet aditus.

Postquam introierimus, arcæ nobis tres apparent. Vna thesaurus ingens alij longè felicior ad humani corporis medicinã continetur, sub aquis aereibus & cœlestibus: alijs duabus una continentur aquæ cũ aereibus terreæ simul, cum ad ingentes diuitias, utpote metallorum trãsmutationem, tum ad morborum curam: tertia quidem similes continentur aquæ, sed ad preciosorũ lapidum fabricationem. Ex tribus istis fon

tibus

tibus scaturiunt undæ mundo felices, qui bus admiranda patrantur in rerum natura. Cœlestes aquæ mineralibus imprægnatæ uirtutibus, aeri quum expositæ fuerint per integri circuli reuolutionem, latius imprægnantur cœlestibus uiribus, quibus ad resolutionem omnium, solidissimorum etiã corporum, aptæ fiunt. Inferiores tamen cœlestes etiam, at expositæ uentri terræ, uirtutes easdem accipiunt eodem tempore, sed alio medio, nempe terreo, quo coagulandi uim acquirunt omnia, & suũ argentum uiuum. Inter sulphura quæq; hoc unũ est excellentissimum, ut etiam argentum uiuum quod posuimus, præ cæteris præstantissimum, & philosophicũ magis existit. Quãquam & alia reperiuntur philosophica, nõ tamẽ in tãta subtilitate uirtuteq; sublimata. Sunt igitur aquæ philosophorũ istæ cæteras inter maximę, uidelicet formalis, una cœlestis & superior, altera materialis & inferior: quæ tamen ambæ nascuntur ex eadem radice, nec nisi per industriam & applicationem ad artificium hoc differunt. Vt confirmetur quod per Patrem Hermetem nobis prædicatum est, utpote: Quod est superius, est sicut id quod est inferius, ad perpetranda miracula rei unius. Hic uidemus primùm artis huius excellẽtissimæ

restauratorē, duo sub unitatis contenta similitudine ponere, quibus miranda fiunt ex naturalib. opera supernaturali magisterio. Prius uocat superius, id est cœleste, per quod cœlestes aquas intelligere possumus. Alterum inferius nominat, idque possumus ad aquas referre terreas, quas unā & eandem aquam fore dicit: nam ex una & eadem substantia sunt, & natura non differunt, sed accidente solùm, id est pręparatione. Per mediū aeris namq; superiores uim solutiuam acquirunt, inferiores uerò terrę medio coagulatiuam, quę quidem actiones, accidentia sunt, nō substantię. Vide qui hoc Hermetis dictum exponat Io. Tritemius, naturalium philosophorum excellentissimus. Vnarius (inquit) non est numerus, & ex ipso numerus omnis consurgit. Antequam enim aqua cœlestis, cuius mentionem fecimus, in duas partes diuideretur, una fuit, nec per separationem in uasa duo diuisa: uerum per introductionem diuersorum accidentium, ut audistis. Hac ratione tātùm, unarius factus est binarius numerorum omnium primus, ut ait idem Tritemius. Est numerus, & numeratur, & non est numerus, & non numeratur. Non numeratur, quia natura simplex est, & accidente compositum. Ideoq; numerari non

potest,

potest, quia ante ipsum non est numerus. Intelligitur de unitate, quam alio modo Hermes explicat per similitudinem dicēs, est sicut id, &c. Binarius autem ab Hermete per superius & inferius denotatur. Reijciatur (ait Io. Tritemius) binarius, & ternarius ad unitatem cōuertibilis erit. Idē Hermes, at alijs uerbis, nempe, Ad perpetranda miracula rei unius. Apprimè notandum est hoc loco, duobus modis unitatem ab utroq; sic intelligi. Rerum omnium naturale suum, in specie, numeratur, in quouis indiuiduo particulari non numeratur: nisi cō sideretur ex elementis compositum à natura, tunc numeratur. Non aliàs Hermes unitatē numerat per superius & inferius, & ipse Tritemius per omnis numeri constitutionem ab unario. Longè diuersa ratione pòst uterque metitur unitatem: unus reductione superioris, & inferioris ad similitudinem in miraculo positam: alter abiectione binarij, conuersioneque eiusdem in unitatem per ternarium. Mira certè ratione conueniunt in eandem ambo sententiam. Est igitur naturalis unitas in binarium diuisibilis uel potius numerabilis, & hic per ternarium ad alteram unitatem, & supernaturalem reductibilis, quæ secunda uerè dicitur unitas, ultrà quam

nullo modo progredi licet. Hoc sic Tritemius. Omnis itaq; naturæ consistens limitibus operatio mirandorum, ab unitate per binarium in ternarium descendit: non priùs tamen quàm à quaternario per ordinem graduum in simplicitaté consurgat: nam si quatuor numerare uelis, non aliter quâm ab uno scis inchoandum, & dicis, unum, duo, tria, quatuor: quæ simul sumpta faciunt decem.

Hæc omnis numeri perfecta consummatio est, quia tunc fit regressus ad unum, & ultra denarium non est numerus simplex. Mirantur huius connexionis profunda nescientes, quibus principijs in operatione mirandorum utamur, falsò nos uel dæmonum adiutorio, uel qualibet contra fidem nostram Christianam superstitione inniti opinantes. Nos autem hæc de nobis iudicantes propter eorum quæ præmisimus ignorantiam, nón miramur. Quoniam sicut sanctissima testatur scriptura de interna cognitione Dei, quam nemo intelligit, quàm qui accipit: ita his uel nos imbui, uel uti nemo potest, nisi diuino munere lumen singulare acceperit intelligendi ex natura in naturam, fueritque in eo cum lumine ignis, cum igne uentus, cum uento potestas, cum

pote-

potestate scientia, & cum scientia sanæ mentis integritas. Hactenus ille.

His apparet in decade uel unitate secunda perfectionem existere, progressu ab unitate naturali ad unitatem supernaturalem: binario tamen ad ternarium reducto per quaternarium, uti suprà dictum est, mediante. Hanc ego sententiam ad institutum nostrum facere sic intelligo. Quicunque medicinam illam admirabilem & miracula patrantem adipisci uolet, se ipsum à binario in ternarium reducat oportet per quaternarij gradus, antequã in rebus alijs naturalib. id facere præsumat. Homo siquidẽ naturaliter unus est & non numeratur: at supernaturaliter in duo numeratur, ut in spiritũ & corpus, quæ binarium in eo constituunt. Verùm ob corruptionem primam istud illum superat, quò fit, ut nihil admirandum producere spiritus ualeat. Quod si debeat in hac uita, superandus erit per ternarium binarius, id est corpus ad spiritus naturam conformandum est, & spiritus ita corpori coniungendus, ut in eo pacem habeat. Quo facto iam ternarius ortus in unitate secunda perfectaq; iubilat: nam ex duobus dictis & prioribus, per eorum coniunctionem fa-

ctum

ctum est unum tertium. Hæc tamen coniunctio fieri debet per gradus quaternarij, hoc est per elementorum ex quibus constat corpus, transmutationem in unicum & purissimũ elemẽtum, hoc modo. Primò ex terra tui corporis aqua fiat: hoc est ex lapideo segniq; tuo corde, molle fiat uigilásq; ad dei, tui quoq; noticiam: ut spiritus imagines in illud non aliàs quàm in ceram sigillo caracteres imprimi queant. Postmodùm ex hac aqua fiat aer: id est, attolle sursum in cœlum ad eum qui te creauit humiliatum iam cor tuum, aeris instar ad suprema semper tendentis, oraq; pulsans ut aperiatur ingenium tuum, ad intelligendum ea quæ Dei sunt. Postremò ex aere hoc fiat ignis: hoc est, desiderium tui cordis omne conuertatur in amorem (cui comparatur ignis ob ardorem) Dei proximique tui hîc in terris, ut flamma hæc non extinguatur unquam. Sic fiet ut per similitudinem tuus binarius, id est spiritus & corpus, in unum ternariũ perfectè iũgatur, per quaternariũ eiusque gradus, ut audiuisti. Iam habes, optimè lector, Clauis philosophiæ speculatiuæ manifestationem, liberali quidem animo tibi, studiosis etiam rerum abditarum omnibus in lucem editam, quæ tam

oc-

ocultè seruatur ænigmatibus antiquorum. Ad huius similitudinem philosophiæ chymisticę clauem fabricare tibi necessum est. Iam quid obstabit, quin ænigmatica scripta hac in arte ualeas intelligere, ne falsò cum cæteris iudices artis istius professores, etsi miranda faciant, esse necromanticos, at magos & uerè sapientes. Vtque uideas quàm paucis, ea quæ tot & tam uarijs uelarunt inuolucris antiqui recentesque magi, tibi nunc exposuerim: nonnulla quæ Tritemius inter modernos eius rei scriptores omnium sagacissimus, Principibus ab eo summè flagitantibus Christianis respondit, apponere minimè pigebit. Videbis in arte hac spectrorum aut superstitionis (quòd falsò dicunt ignari) nihil prorsus adesse; nec eius quidpiam, quod sit contra religionem ueram, aut Ecclesiam Dei. Primò respondet Io. Ttitemius Comiti in Vuestenburgh, ad interrogata quædam de tribus Magiæ naturalis principijs, ut sequitur: Sat scio, per clauem hác, quam tibi dedi prius intelliges; aut ingenio parum uales in similibus. Longi desideratio itineris (inquit) tui ad nos, induxit animum, ut uotis tuis satisfacturi, ad interrogata daremus responsum. Profundorum & secretorum nostrorum quæ sensu

per-

percepisti, hæc radix & fundamētū omniū creaturarū. Prima diuisio naturalis radicē scientiæ consummatæ producit, cuius annotatio ista. Quatuor sunt matres eorum, quæ in ordine nouissimo: & quatuor sunt patres eorū, qui in principio horum omnium nexus, & primū connexus, & ultimū simplex, purum unicū solum omnia tingit. Terra simplex elementū purū, & primum uno procedens, non componitur, non mutatur, non patitur cōnexionem, sed manet quod est incorruptibile, & in uno consistit unum, & non unum, non est numerus, & est numerus, non numeratur, & numeratur, inter ipsum & unum non est numerus. In unitate manet unum, & per complexum efficit ternarium: quem octies complectens mirabili natura omnia reducit ad unum: uirtus eius à nullo magistrorum explicari per omnia potest. Non est ipsum quod colimus Deus, creatura est animi hominis, imago nec uiua nec mortua, per quam in omni scientia mirabilis effectus fit. Et dico tibi amice in summa ueritate Dei, quoniam quicunque huius puræ simplicitatis simplici noticia sublimatus est, in omni scientia naturali consummatus erit, perficietque opera miranda, & stupendos inueniet effectus. Bonum simplex uni
cum

tum est, & per ipsum nō solùm similia, sed & dissimilia multa fiunt. Terra composita elementum natura purum, simplex & unicum: sed quia cōpositum necessiuè fit multiplex, uarium & impurum, reducibile tamen per ignem, in aquam: ab illa in ignē, & ab illo in unum simplex, & est numerus & numeratur, & non est numerus, & non numeratur. Non numeratur quia natura simplex est, & accidente compositum. Ideoque numerari non potest, quia ante ipsum non est numerus. Numeratur autem ab unitate unum non absolutum, sed inclusum: & dicitur unum exclusum, unum inclusum, unumq; per unum ab uno, scilicet ab anima mundi, fitq; ternarius: esse cū uno uult naturaliter, unum per se potens, in uno impotens, in altero impotens, in sphæra semper uoluitur, in unoquoque manet igne unum, sed non sic imaginatur. Si per ignem purificatum ad simplicitatem suam congrua lotione reducitur, omnia mysteria scientiæ profundæ operari potest. Terra de composito elementum est, & non est elementum per quod binarius in ternarium reducitur, quatuor ab uno gradibus distans. Mira continet, uarium est & multiplex, corruptibile, & tamen extra unitatis circulum

non

non uagatur:huius cum ternario per binarium in uno secretorum omnium magisterium est. Et quęcunq; humanitus adinuenta mirabiliter constant, eius sunt potestati subiecta, & fieri possunt operatione perfecta. Obseruat numerum, gradum, & ordinem, quibus omnis mirabilium naturæ operatio constat. Miranda sunt quæ potens est facere, & plus quàm creditur plura, quę nec Deo iniuriam nec maculam animę inferunt. Per ipsum mirabilia fiunt opera: per ipsum omnium humanarum adinuentionum plena cognitio est; & operatio effectiua in quacunq; re obscura: quia uirtus eius ex intellectu procedens nõ errare permittit per tres gradus operãtem. Discernit omnia quæ homines dicunt. Seduci in errorẽ per ipsum inchoata operatio minimè potest. Quicquid Astronomi, quicquid Mathematici, quicquid Magi, quicquid inuidentes naturæ persecutores Alchimistæ, quicquid dæmonibus deteriores Necromantici promittunt, nouit discernere, intelligere, rectificare, inuenire, suisq; principijs aptata sine malicia perficere: hoc ipsum elementum non elementum, per numerum à se remotum, cũ sibi coniuncto in unitatem simpliciter reductum. Sine huius medij, finis principijq; cognitiõe per numeros gradus &

dus & ordines, nec magus imaginibus uirtutem daret, sine crimine, uel etiam cum scelere dare posset: nec Alchimista naturam imitari, nec homo spiritus compellere, nec futura prædicere uates naturæ, nec quisquam curiosus experimentorum caperet rationem. Omnis itaq; naturæ consistens limitibus operatio mirandorum, ab unitate per binarium in ternarium descendit: non prius tamen quàm à quaternario per ordinem graduum in simplicitate consurgat, &c. prout suprà latius. Postea sic ait, Magia naturalis, quę aliquando principijs naturę innixa, in sua simplicitate pura constabat, tot mendacijs & impuritatib. totq; deceptionibus confusa est, ut nemo nisi in utraq; doctissimus sit, qui alterã ab altera discernere possit, intelligere potest. Quantos errantes in magia ipsa naturali solus ego noui uiros, alioquin doctissimos: quorũ nonnulli tempus & substãtiam Alchimiæ impendentes perdiderunt: nonnulli uitã cũ rebus amittũt: alij medicinã ex ipsa cupientes elicere, post longos labores nihil proficiunt: alij mirandorum effectuum secreta perscrutantes, ad nullam experientiã peruenire potuerunt: alij futura prædicere gestientes, pro ueris falsa loquuntur: hi dum

 opi-

opiniones sui capitis uentosas ingerunt, ab expertis dudum conscriptis, quæ non intelligunt bona ueraq;, mala & falsa imperitè efficiunt. Nota tria principia in magia ista naturali occulta, sine quorum perfecta noticia, nullus operantem sequitur effectus. Primum principium in uno consistit, non à quo, sed per quod omnis mirandorum naturalium uirtus producitur in effectum, de quo diximus: quia purũ ab uno procedens nõ componitur, neq; mutatur. Ad ipsum à ternario & quaternario fit ad monadem progressus, ut compleatur denarius: per ipsum enim est numeri regressus ad unum, simul descensus in quatuor, & ascensus in monadem. Impossibile est compleri denarium, nisi per ipsum: monas in triade læta conuertitur. Omnes hoc principium post principium monadis ignorantes, nil in ternario proficiunt, nec ad sacrum quaternarium pertingunt. Nam etsi magorum libros omnes habeant, siderũ cursus, uirtutes, potestates, operationes, & proprietates perfectè cognoscant; ipsorumq; imagines, annulos, sigilla, & secretissima quæq; ad plenum intelligant: nullum tamen mirandorũ consequi possunt in suis operationibus effectum, sine huius princi-

pij à principio cognitione in principium. Vnde omnes quotquot uidi in magia naturali operātes, aut nihil consequuti sunt; aut ad uana friuola & superstitiosa, post lōgas & inutiles operatiões, desperationē prolapsi sunt. Principiū uerò secundum, ordine, nōn dignitate quidem, à primo separatum, quod unum existens facit ternariū, est quod operatur miranda per binariū. In uno est enim unum, & nō est unum, est simplex, & in quaternario cōponitur: quo purificato per ignē in sole, aqua pura egreditur; & ipsum ad suā simplicitatē reuersum, cōplementū operanti mōstrabit occultorū. Hic centrū est magię naturalis, cuius circunferentia sibi unita circulum repræsentat immensus ordo in infinitum: uirtus eius super omnia purificata, & simplex minor omnib. quaternario super gradu cōposita. Quaternarius autem Pythagoricus numerus ternario suffultus, si ordinem gradūq; obseruat, purificatus purusq; in uno, ad binarium in ternario mirāda & occulta naturę pōt operari. Hic est quaternarius, in cuius mēsura ternarius binario cōiūctus in uno cuncta facit, quæ mirabiliter facit. Ternarius enim numerus ad unitatem reductus per aspectum, omnia in se continet, &

quæ uult poteſt. Principium tertium per ſe non eſt principium, ſed inter ipſum & binarium eſt finis omnis ſcientiæ & artis myſticæ, ac infallibile medij centrum: in alio quàm in ipſo facilius non erratur, quoniam paucifsimi uiuunt in terris, qui profunda eius intelligant. Varium eſt compoſitum, & per ſeptenarium in ternarium octies multiplicatum conſurgens & manês fixum. In ipſo eſt conſummatio numeri, graduum, & ordinis: per hoc omnes philoſophi, occultorum naturæ ueri inquiſitores, mirabiles effectus conſequuti ſunt: per ipſum ad ſimplex elementum in ternario reductum, ſubitò fiunt infirmitatum curæ miraculoſæ, & naturaliter omnium ægritudinum: opuſque in magia naturali & præternaturali operantis, conſequitur effectum. Fugiunt dæmones, acceduntq; uocati ſecundum diſpoſitioné quaternarij. Prædictio futurorum per ipſum uerificatur, occultorumq; inſinuatio, non aliunde, quàm per ipſum à natura percipitur. Hoc unico medio ſecretum naturæ aperitur Alchimiſtis, ſine quo nec intellectus artis acquiritur, nec operationis effectus inuenitur. Errant, crede mihi, errant omnes, qui ſine iſtis tribus principijs quicquam operari in oc-

cultis

cultis naturæ ſcientijs ſe poſſe confidunt: maior autem cauſa erroris eſt, quòd ſapientes olim ſecretis naturæ imbuti, hæc uel penitùs tacuerunt, uel nimia obſcuritate inuoluerunt, ut non niſi à ſibi ſimilibus intelligi uerè queant. Secreta eſt huius inſtitutionis philoſophia cœleſtisque, in qua ſi quis ſcire & intelligere uerè cupit aliquid, hominum tumultus fugiat neceſſum eſt, mundum deſerat, cœlum non oculis tantum, ſed mente contempletur. Spiritus Dei ubi uult ſpirat, quem uult illuminat, quem ſuo numine obumbrauerit, in omnem ueritatis cognitionem inducit: quod qui acceperit, Deo gratias agat, ſtudeatque fructibus operum bonorum correſpondere pro uiribus acceptis, accepiſſeque ſe recognoſcat, & ita non inueniet unde ſuperbiat. Ille autem cui ſcire iſta ſublimia donatum non fuerit, aut ſocordiam ſuam intelligat, quia non laborauit ut ſciret: aut miſericordiam Creatoris laudet, qua in eius utilitatem impedimenta fore uoluit ut neſciret: aut ſi non acquiſiuerit, Deum ſibi non extitiſſe debitorem tantæ donationis fateatur, & non murmuret. Amicus es, tibi conſulentem amicum audi,

& factum intelliges. Propinquorum uictor ignem inuidiæ,non aerem calca mortalium, Dei immortalis odio: periculum minatur leuitas. Fuge synodum omnium per hominem,non hominum etiam cœlestium. In nidulo hirundinum salus tua, periculum gallinarum. Velum raptum à uento persequeris, fatigaberis in septenario, sed per ternarium in unitate consurges iterum, & felicem te reperies. Si operationes tuas à sole, quem tibi natura uidetur abscondere, ut à cunctis ad uerum solem, qui Deus est, per studium cognitionis, purificata ab inferioribus mente, in desiderio animæ, feruore sanctissimi amoris conuerteris, & alium ostédet. Quia diuini amoris ars longa, tempus uerò breue est, præstatque Creatorem quàm creaturam in ueritate semper diligere. Per alias Illustrissimo Principi Ioachimo Marchioni Brandenburgensi respondet,ut sequitur; Magia autem naturalis pura est,solida,stabilis & licita,quæ Principes maximè decet ac ornat, ab Ecclesia Dei nunquam prohibita, nec etiam iure prohibenda; quippe quæ puris naturæ principijs innititur, nullamque superstitionem admittit. Huius tria sunt

princi-

principia omnino secretissima, quæ nullus philosophorum literis aliter quàm occultissimè, inuolutisque mysterijs denodauit, ne ad prauorum noticiam hominum peruenirent, & per illa multa patrarent mala. Sunt autem ista principia intellectui hominum difficilia nimium, & soli homini ab astris, arte, ingenio & natura speciali conditione dispostio peruia, sine quorum cognitione perfecta, nihil proficiunt in magia operantes. Te autem, Illustrissime Princeps, in magicis & occultis naturæ uirtutibus, non solùm per desiderium occupatum, sed etiam apprimè eruditum & expertum fore, tuus mihi dixit orator. Ego quidem an ista principia habeas, cùm nesciam, mitto gratiæ tuæ duas epistolas, quas dudum scripsi amicis rationem scire secretorum meorum cupientibus. Eorum explanationem per literas dare difficile est, nisi totius magię fundamētū, rationes, operationes, modū, & ordinē, non epistolis, sed libris magnis uelim explicare: quod occupatiões meæ ꝓhibēt, & breuitas temporis nō admittit. Verùm si tua uelit Serenitas, ut opus, licet arduū uale, aggrediar, me facilè ꝓuocabit, non paruo temporis spacio tamen absolui potest.

Vehementer enim lætor, & gaudeo, te his artibus & ſtudijs delectari, quæ ſolos Principes decent, quæque Reges ueteres, atque præcellentes Imperij Duces amauerunt. Nec hodie Principem uiuere crediderim (oratoris tui miranda relatione inductus) quem aut tibi præferẽdum in his iudicem, aut cui ſecreta mea, & quicquid in magicis ſum aſſecutus maluerim aperire. Quid enim pulchrius, quid utilius, quàm Principem genere, rebus & ſapientia inſignem inuincibilemque expoſcam eis delectari ſtudijs, quorum uſu Reges, & Principes olim ſapientes & potentiſsimi, cæteris in terris omnibus metuendi facti ſunt? Non ſolùm his ſtudijs mirabilibus potentes metuendi ſunt effecti, ſubditasque ſibi gentes prudentiſsimè gubernarunt, ſed etiam cũ diuitijs, honore, felicitateque nomen acquiſiuerunt æternum. Vtinam Reges & Principes noſtri temporis omnes, tuæ Serenitatis ſtudium imitarentur: quàm bene Reſpublica regeretur, quamque felices exiſterẽt in hoc ſeculo Magnates, & poſtmodum in æterna uita? Magia ſiquidem naturalis non ſolùm effectus operatur uiſibiles, ſed etiam in intellectum ipſius hominis in ea periti mirabiliter in cognitione

ne diuinitatis illuminat,inuisibilesque fructus animæ præstat.

Sed uidemus nomen Magiæ cunctis penè hodie hominibus inuisum & odiosum, ut omnes in ea studétes una sententia damnent, omnemque usum eius Christianæ religioni aduersum penitus,& contrarium existiment. Et hæc bonæ sanctæque scientiæ magiæ naturalis iniusta damnatio unde putas serenissime Princeps, exordium sumpsit? meam sententiam accipito.

Antequã ueteres illi sapientes philosophi Principes, & Reges in scientia magiæ naturalis perfectè imbuti ab hac luce decesserunt, scientiam occultissimis secretissimisque mysterijs obuolutam istam studio reliquerunt, ne indignis ad eam aliquis pateret accessus. Qui scripta eorum legere,& operari in eis uoluerunt homines, bifariã processerunt: quidam enim ex eis cum legissent miranda sapientum in magicis experiméta, desiderio & curiositate attracti, quod etiam nonnulli faciunt hodie, operari secundum faciem lectionis cœperunt. Qui cum nullum consequerentur promissæ operationis effectum, propter omnimodam sui ignorantiam, libros optimos, & experientia probatos, intelligẽtiarum ue-

lut inanes & friuolos cũ ignominia abijciẽtes cõdemnarũt. Alij uerò præscripta ratione infructuosę laborantes, cũ nihil in cõpositione rerum magicarũ proficerent, seq; arbitrarētur promissione auctorum esse deceptos, ne soli uiderentur abducti, sed plures haberent socios erroris, maiora quàm inuenerũt promittentes uana, friuola & cõficta scienter libris sapientũ immiscuerunt, caracteres uarios cum ignotis nominibus inferentes, in quibus magna latere secreta, per quorũ scientiá admiranda fieri posse, dixerũt. Alij non cõtenti prædicto modo hominibus illudere, ut naturalem magiam quã non intelligebant magis cõfunderent, diabolicas institutiones addiderunt: quibus usq; adeò fœdata & confusa fuere uolumina sapientum, ut nõn solùm à studiosis nõ intelligi hoc tẽpore, & emendari nequeãt, sed quod grauius est, ab omnibus penè uiris bonis, qui ea discernere nequeunt, cum non didicerint, tanquam mala reproba, superstitiosa diabolica, & sacrosanctæ fidei nostræ contraria condemnentur: unde magia sancta & bona, rectè & purè, licet occultè, ab auctorib. olim cõscripta, ita cõfusa depturpata & infecta est, ut nomen eius audire inter Christianos uideatur horrendũ, sitq;
horren-

horrendum omnibus, & non tam inuisa quam impenetrabilis. Itaq; cum non sint hodie, qui naturalē magiam à superstitiosa & uana secernere queant, sancta iacet cum profanis turpiter contempta, usq; adeò quòd prædicatores uerbi Dei, ac animarum Medici, populum omnem Christianum à multis annis, palàm & sub magnarum excōmunicatione cēsurarum, ab eius obseruātia & lectione arcendo prohibeāt, usum eius omnib. Christianis penitus interdicant: & libros huius sciētiæ quotquot inueniri potuerunt, igni tradiderunt comburendos. Quòd si magia ipsa naturalis ad primam puritatem suam reduceretur, fieret cunctis denuò amabilis, & maximè utilis Principibus. Sed quis tam idoneus, quis tam doctus & potēs, qui hoc opus aggredi possit? Nō est unius diei negociū, nec uiri pauperis opus, necineruditi: ubi et sciētia profundissima in omni penè scientia requiritur, & opes ut uolumina multorū cōportari queant. Multos inuenimus multa magnaq; promittentes, qui compositionibus imaginum dant operam, sed prouenientes ad effectum sine superstitione paucissimos. Et quia tuā Serenitatē Magnifice Princeps, studio rerū abditarū, quę magia i-

psa naturali perficiuntur, deditā scio, quantum licet pandam tibi paucis, quæ nunquam dixi: quibus etiam cognosces quemadmodum in hac profunda scientia sit operandū. Sunt enim homini cuiuis in magia studere, & operari cum utilitate uolenti, subiecta necessaria. In primis necessariū est, ut à natura sit ad istam artem non solùm inclinatus, sed etiam dispositus, aut saltem præceptoris magisterio disponibilis, per rectificationem à ternario in unitatem per binarium diuisum. Quod explanare literis apertius nequaquam ualeo, sermone uerò possum, non etiam omnibus, sed his duntaxat quos intelligentia perlustrauit. Secundò oportet linguæ sufficiētem habere noticiam, ut uulgaris non capiat tantam scientiæ ipsius magiæ naturalis maiestatem. Astronomicæ fundamentum institutionis etiam scire necessum est, aut saltem alium ad uotū habere qui sciat. Tertiò necessaria copia librorum in hac scientia, solum eorum qui sunt emendatissimi, quales hodie paucissimi reperiuntur, uel ut præ manibus, & in promptu sit aliquis, qui ueraciter eorundē emēdare uitia, nō augere, possit. Quartò præceptor doctissimus & expertissimus in hac arte necessa-

rius

rius est, quòd hæc scientia tantis inuoluta sit mysterijs, ut sine doctore peritissimo nõ queat apprehendi: nisi Deus omnipotens mentem singulari donò uelit illuminare: quod rarissimè fieri consueuit. Quintò requiritur uniuersi totius superiorum,& inferiorum diuisionis cognitio, ab uno usq; in quaternarium,in tenario quiescentem. Item oportet ordinem descensus & ascensus, gradum,numerum, inflexum & reflexum, esse & non esse in unum & tria: hoc uerò scire difficillimum est, quia omnis mirandorum effectuum radix,quocunq; modo fiant in magia tam naturali, quàm supernaturali, huius principij fundamento innititur: quocirca omnis qui hunc ordinem apprehenderit, ipsumq; modum intellexerit, consummatus erit in omni magiæ scientia profunda, mirandosq; in operatione consequetur effectus. At quia hæc scire difficillimum, paucissimi cum utilitate, multi uerò sine fructu laborant in magia. Sextò conuenientem arti uiuendi modum ut cognoscat,oportet, ordinemq; laborandi, temporis horam, opus operisq; dominum, id est planetarum, locum aptũ, formam, materiam, & materiæ commixtionem,purum & impurũ,simplex et compositum,

positũ; simile ac diuersum, cõiunctorumq; nexũ: & post hęc omnia suęmetipsius mẽsu rã animæ uirtutẽ, & bonitatẽ ineundi potẽtia. Septimò, ut sciat sub cuius planetæ dominio spiritus horæ, diei, temporisq; sit quælibet res mundi, secundum substantiã, accidens, & effectũ maximè per quem operatur. Inferiora namq; superiorib. subiecta sunt, & sola similitudine, quæ substãtia, accidente, potẽtia, uirtute, numero, gradu, ac proprietate cõstat, per applicationẽ unius ad aliud, modo in arte firmato; mirandorũ in magia naturali fit utilis operatio. Octauò, necesse est scire in magia naturali nec nõ operantẽ intelligere proprietatẽ intelligentiarũ oẽm, gradus, loca siue locationes, nomina uerbáue, & officia seu opera, quẽadmodum se habẽt ad extrema in ordine, quomodoq; per eas operãdum sit in qualibet intentione uniuersali: aut primùm necessaria est scientia, per quam certè perficiuntur, quemadmodum caro ne putrescat, sale conseruatur. Nonò, in his quæ solus perficere non potest, socios eum oportet habere, uel natura dignos, uel institutione dignificatos: quia sociorum indignitas operationis effectũ impedit in omnib. operationib. magiæ tã naturalis quàm super-

superstitiosæ, ac etiã supernaturalis. Decimò, oportet in magia operãtem firmum esse confidentia, & de consecutiõe effectus nullatenus dubitare uel hæsitare: nõ ob id quòd credulitas aliquid cõducat in his, sed quòd hæsitatio firmitatem operantis animæ per medium in extremum frãgit, debilemq; facit: sine cuius uirtute stabili, non fit à superioribus influxus optatus. Vndecimò, oportet uolentem in magia naturali cum fructu operari, secretissimè conseruare omnia, nulliq; hominum profectum, uel defectum operationis, nec operationẽ ipsam, neq; uolũtatẽ, nec artem, neq; tempus reuelare, nisi præceptori uel discipulo. Quia hæc scientia publicum fugit, diuulgataq; rarò perfectos fructus edit. Cæterũ ad uirum doctissimum respondens hæc scribit: Verum (ut Hermes inquit) sine mendacio certũ, & unitatis cognatione uerissimũ. Quod est superius, est sicut id qđ est inferius, & quod est inferius, est sicut id quod est superius: quia solis unitatib. cõstat omnis numerus, ad perpetranda miracula unius rei multa. Nónne res oẽs ab una re fluũt bonitate unius, et quicquid unitati cõiũgitur, nõ potest esse diuersum, sed fructificat simplicitate, & aptatione unius? Quid ex uni-

tate

tate nascitur? Nónne ternarius? Accipe. Vnarius est simplex, binarius compositus, ternarius uerò ad unitatis reducitur simplicitatem. Non sum Tritemius mentis triplicis, sed in una mente numerò gaudens ternario, qui uerè parit mirabilem fœtum. Pater eius est Sol, mater uerò Luna. Portauit semen in utero uentus, terra nutriuit. Pater omnis perfectionis totius mundi hic est. Virtus eius integra & immensa: si uersum fuerit in terram. Separabis terram ab igne, spissum à subtili, & ternarius iam sibi redditus cum ingenio, & suauitate magna, à terra conscendet in cœlum, iterumque uirtute & pulchritudine decoratus reuertetur ad terram, & recipit uim superiorem, & inferiorem, eritque iam potens, & gloriosus in claritate unitatis, omnem aptus producere numerum, & fugiet omnis obscuritas: unum est principium purum. Binarius ab unitate recedens, componitur, quia imposibile est duo fore principia. Solus ergo ternarius sacratus, uirtuosus, & potés, binario superato in suum principium, non natum, sed similitudinis participatione reuertitur, in quo sine contradictione omnia mysteria intelligit mens arcani pulchrè ordinati. Hęc est totius fortitudinis pulcherrima

ma uirtus, quæ uincit omnia mundana, & penetrat corpus omne, tingens unũquotque pulchritudine optabili: ſicuti Alchimici promittunt in corporibus compoſitis, ſed errant, falluntur, & omnes decipiunt, à quibus libenter fuerint auditi. Volunt imitari naturam, & facere partes, quod ſolius eſt uniuerſalis, cùm radicem uirtutis naturę nõ intelligant. Non acquieſcas inſipientibus Alchimiſtis, qui fatui ſunt, & ſimiarum diſcipuli, hoſtes naturæ, cœleſtiumq́; contemptores, ſine quorum intelligibili cognitione, nihil eſt Alchimia: ſed qui terrena non intelligit (ſicut Dominus noſter Ieſus Chriſtus dixit) cœleſtia quomodò inueniet? Noſtra philoſophia cœleſtis eſt, non terrena, ut ſummum illud principium, quod Deum nuncupamus, intuitu mentis per fidem & cognitionem fideliter aſpiciamus, Patrem, & Filium, & Spiritum ſanctum, unum principium, unum Deum, unumque ſummum bonum in Trinitate perſonarum, ſempiternum exiſtentem uerè credentes, purè cognoſcentes, & cum feruentiſsimi amoris & ſeruitutis cultu ſemper adorantes, à quo ſunt omnia quæ uſpiam eſſe poſſunt. Ad hanc niſi

mẽs animata cõsurgat, nihil eorũ quæ pulchra sunt, intelliget, sed in sua tabescet ignorantia. Non est uulgaris ascensus iste, neq; horum est ad eum imitatio sufficiens, qui una duntaxat ala sursum feruntur: sed omnino paucissimis familiaris, illis uidelicet, qui semet in unitatẽ non temere nec perperam reduxerunt. Multi quidem conantur, sed non omnium est in mente ternarius. Nónne suspecturi cœlũ, necessariò primùm caput eleuamus, reducimusque posteaquam suspeximus? Solis licet oculis intueri solem: aures non uident. Vt igitur cõscendat animus, nõ auris fiat, sed oculus & cor: fiatq; ex ternario unitas participatione bonitatis ad principium, quia unum est bonum omnipotens, non duo neque plura. Nisi enim fiat unitas, non fiet similitudinis in mente coniunctio, neq; boni participatio, & sine his nulla transcensio: nisi enim hæc præcedant, superiorum intelligentiã, neq; inferiorum propriã cõsequi proterit quis operationẽ. Res autẽ tam uniuersales quàm singulares necessariò, ac rerũ conditiones, quædam sunt manifestæ, quædam manifestiores, & quędam manifestissimę. Et aliæ quidem sunt occultæ, aliæ occul-

tiores,

tiores, aliæ occultissimæ, tam sensui quàm rationi: quam diuersitatem operatur ipsarum rerũ natura. Hinc fit quòd quidam homines cæteris euadunt sapientiores. Magis autem sapiens dicitur, qui minus perceptibilia percipit. Numerus ordine constat & mẽsura. Ordo quoq; sine numero, & mẽsura fore nõ potest. Mẽsura aũt & numero cõstat & ordine. Vnitas hîc & ternarius binariũ non admittũt, sed oẽm exuti multitudinẽ, in nata sibi puritate simplicissima in primo cõsistũt. Hęc ad superos uia, per quã antiqui sapiẽtes intelligibiliter profecti, rationis ductu, plurima perceperũt, quę ultra humanã cõprehensionẽ à nostris nunc reputãtur sapiẽtibus. Vis audire plenius? Studiũ generat cognitionẽ, cognitio autem parit amorẽ, amor similitudinẽ, similitudo cõmunionẽ, cõmunio uirtutẽ, uirtus dignitatẽ, dignitas potentiã, & potentia facit miraculum. Hoc iter unicũ ad finem magicarũ perfectionum tam diuinarũ, quàm naturaliũ: à quibus arcetur, & confunditur procul omne superstitiosum, pręstigiosum, atque diabolicũ. Enimuerò nihil aliud per magiã intelligi uolumus quàm sapientiã, physicarũ scilicet metaphysicarũq; rerũ intelligen-

tiam, quæ quidem diuinarum, & naturaliũ uirtutum ſcientia conſtat. Harmoniam cœleſtem non materialem, ſed ſpiritualem conſonãciam nobis ſuſpiciendam ſcias oportet, ubi numerus, ordo, & menſura per ternarium in unitatem cõueniunt, ad quã conſonantiam inferiora noſtra omnia ſunt conformanda. Fatuum eſt, harmoniam arbitrari cœleſtem ſtellarum cõſonantium cauſante motu perceptibilem auribus formare ſonum. Eſt autem harmonia cœleſtis, numero, ordine, & menſura diſtributionum corporum inuiolabilis conſonantia. Sed hanc ſupergredi neceſſum eſt, ut ternario paretur aſcenſus, ad eam quæ ſupercœleſtis eſt, harmoniam, ubi nihil materiale, ſed ſpiritualia ſunt omnia: inde menti aſſūmẽda ſimilitudo uenit. Stellaris enim harmonia, mentem nec dedit, nec influxit. Quidam philocryphus dicebat, Quicunque conditionem cœleſtis harmoniæ notam haberet, tam præterita, quâm futura cognoſceret. Quis autem mihi dabitur ex millibus unus, qui harmoniam hanc intelligat cœleſtem? Ad ſupercœleſtem mens nata eſt, cuius ſimilitudine uiuit. Aſtra nihil intelligunt, nec ſentiunt quidem, un-

de

de nec ſapientiam menti noſtræ conferũt, nec aliquod in nos dominium habent, qui ſpiritu ambulamus, cõfitentes Dominum Ieſum Chriſtum omnia in ſua poteſtate habentem, ad cuius nos ſimilitudinem pro uiribus fideliter oportet conformare. Ipſe eſt enim ſapientia Dei patris, ipſe eſt fons & origo ſcientiarum, ipſe eſt animi centrum, per quem facta ſunt omnia. Abeant homines temerarij, uani, & mendaces Aſtrologi, deceptores mentium, & friuola garrientes. Nihil enim ad mentem immortalem, nihil ad ſcientiam naturalem, nihil facit ad ſapientiam ſupercœleſtem ſtellarum diſpoſitio, ſed corpus in corpus duntaxat ſuum habet imperium. Mens eſt libera, ſtellis non ſubijcitur, nec earum influentias concipit, nec motum ſequitur, ſed ſupercœleſti principio, à quo & facta eſt & fœcundatur, tantùm communicat. Reſpondens alteri hoc inquit, Quemadmodum uerò non eſt una omnium ad ſciẽtiam properantium intentio, ita nec finis quidem unus.

Aliqui namque multa ſcire cupiunt, eo tantùm fine ut ſciant, & fructum ſuæ curioſitatis unum, & in nihilo conſiſtentem

recipiunt. Alij ſcire uolũt propter cõmodũ temporale, ut ſcilicet diuitias & honores aſſequantur, ac dignitates: qui quòd aliud nil quàm turpẽ exercentes quæſtum, ipſo ſciẽtię ſacro nomine penitus cenſendi ſunt indigni. Et quot hodie ad ſcientiã in hunc finem conferre ſe reperiuntur? Et nonnulli ſunt qui ſcire uolunt, ut ipſi ab hominibus ſciantur, quorum fructus ſcientiæ uanitas eſt. Omnium præſcriptorũ intentiones ad ſcientiam reprehenſibiles exiſtunt, & finis culpæ ac iudicij rationi obnoxius. Sunt uerò alij qui ſcire cupiũt, ut proximos in amore Chriſti inſtituant ac ędificent ardentius, & horum finis charitas eſt: & fructus, ſi uita doctrinæ reſponderit, æterna felicitas. Alij aũt exiſtunt, qui ſcire uolunt, ut ipſi in lege Dñi ædificentur, quorum finis, prudentia: & merces, uitæ ſempiternę beatitudinis retributio. Vides nunc amice, quis debeat noſtræ finis eſſe ſcientiæ, & quî nos ſcire deceat. Cum ergo finis ſcientiæ ſpeculatiuæ ſit Veritas, & practicę finis, opus, tantùm ſcimus, quantũ de cognitione Dei omnipotẽtis apprehendimus, qui ſolus eſt Veritas: tãtùm uerò cognoſcimus, quantũ diligimus. Scientia enim uera & ſalutaris Dei parit cognitio-

gnitionem,cognitio amorem,amor frequẽtiam,frequentia familiaritatẽ, familiaritas fiduciam, fiducia omnium quæ postulaueris impetrationem. Scientia quippe uirtutis cultum præcedit, quia nemo potest fideliter appetere quod ignorat. Cognitio ueri, & amor recti certissimum ad felicitatẽ parant introitum:Præcedit autem, sicut diximus, amorem cognitio, quòd nemo possit ignotum amare uerè.Propterea dixit Patri dominus noster Iesus Christus in Euangelio, Hæc est uita æterna,ut cognoscant te solum Deum, & quẽ misisti Iesum Christũ. Quid'nã aliud est illa supercœlestis beatorũ spirituũ amœnitatis fruitio, quàm diuinæ maiestatis cognitio & amor? Salutaris enim sciẽtię cognitio, annexũ sibi habet amorẽ,nec potest mens intellectualis sempiternæ fruitionis habere consortiũ, si aut cognitio fuerit sine amore, aut amor sine cognitione. Dęmones quidẽ mali cognoscũt, sed quia nõ habẽt amorẽ,ad fruitionẽ quæ ex utroq;, & nõ ex altero solo nascitur, minimè pertingunt. Amorẽ unius summę ueritatis Gentiles quidã,& extra Christianismũ positi hodie, forsitã multi habere uidẽtur, sed quia nõ cognoscũt Patrẽ uniuersita

tis ſolum uerum Deum, & quem ille miſit Dominum, noſtrũ Ieſum Chriſtum in ſuis cogitationibus euanuerunt, & ad fruitionem ſummæ bonitatis nequaquam perueniunt. Dicit autem ipſe Saluator noſter Dominus Ieſus Chriſtus de illis qui ipſum in mundum ueniſſe non cognoſcunt per fidem in ſancto Euangelio, Qui non credit, iam iudicatus eſt. Vera enim cognitio ex fide eſt, & amor ex cognitione. Homo ergo fide carens nullam habet cognitionem. Qui autem non habet cognitionem, amore caret. Et qui non habet amorem, fruitione fruſtratus eſt. Hoc enim eſt, quod ipſe Dominus Ieſus iam aſcenſurus in cœlum ſuis diſcipulis reuelauit, dicens. Euntes in mundum uniuerſum, prædicate Euangelium omni creaturæ. Qui crediderit, & baptizatus fuerit, ſaluus erit: qui uerò non crediderit, condemnabitur. Prima itaque ad Deum uia eſt, ſcientia ſiue cognitio per fidem, ſine qua nemo ſaluabitur. Ad hanc ueram ſcientiam, omnes aliæ ſcientiæ ſtudiaq; referri debent: quod niſi fiat, inani ſtultoq; labore conſumentur iſti ſapientes, qui diſtinguunt ſua ſtudia ab illis quæ diximus. Illa quam præpoſuimus ſcientia

entia uera, suum scienté compũctione plurimum afficit, non extollit, superbire non sinit, at gementem efficit, iuxta uiri sapientis dictum hoc, Qui addit scientiam, addit & dolorem, eo quòd in multa scientia, multa sit indignatio. Prouideamus igitur, ut studia nostra uera sint, dum tempus habemus. Hactenus ille. Verùm ut ad maiorem eorum quæ præscripta sunt explicationé ueniamus, Impossibile fuerit cuiquam hominum ad hanc occultissimam artem peruenire posse nõ uocato. Vocatio tamen à pulsantibus atq; diligentibus acceleratur, ut quum studio per speculatiuam philosophiam directo, quis ad fontem scientiarũ omnium cor suum uerè direxerit, eo qui sequitur artificio. Huc referri debet id quod nuper de speculatiua philosophia scribens edidi his uerbis:

Speculatiua philosophia dicitur bene compositæ mentis à corpore uoluntaria distractio: qua facilius circa ueritatis cognitionem uersari queat animus. Ad bene uereq; speculandum, requiritur etiam bona corporis dispositio, quæ mentem non impediat: hæc dupliciter acquiri potest, natura scilicet, uel arte. Quæ naturalis est, ar-

te iuuari poteſt, necnon id adipiſci quod à natura hac in parte negatum fuerit: præcipuè rationis uſu, tandem ſobrietate uictus, & medicinis philoſophicis: horũ unico uel omnibus ſimul adhibitis remedijs. Verùm ut melius intelligatur, quid hæc ſibi uelint, ab omnibus definitionis terminis, ad ultimum uſque ueniendum. Mens bene compoſita dicitur, quoties animus cum anima tali uinculo iunctus eſt, ut corporis appetitus frenare ualeat. Corporis bona diſpoſitio, quum ſuis corruptis appetitibus minus fuerit obnoxium, intelligatur: & optima, quum partium eius componẽtium excellentiorem temperaturam acquiſiuerit: tunc minus quæ ſua ſunt appetit, mentiq; fit obedientius. Quicquid appetit corpus, id corruptum eſt, uerùm nihil appetere poteſt, niſi per facultatem animæ, quæ corporis eſt motrix: hæc ſimpliciter mouet abſque boni uel mali conceptione: Corpus huiuſmodi motum ſuſcipit, & per ſui corruptam naturam in malum appetit exequi, niſi reſiſtat animus, qui nil niſi bonum ſuadet. Eſt igitur anima bonum inter & malum ſita, ſuamque boni habet optionem per bonum, & ma-

li

li per malũ:permittente bono(nõ aliàs)tale malũ fieri propter continuã resistentiã, quã facit anima corpore tracta, contra tractũ animi bono moti : quæ propriè pertinacia mali cõtra spiritũ suadentẽ omne bonũ dici potest. Vt hæc melius intelligi queant, sciendũ est,hominẽ tribus potissimis constare partib.animo scilicet,anima,& corpore.Dicitur animus spiraculum uitæ.Anima quidẽ organũ est animi,hoc est spiritus,ueluti corpus organũ est animæ:quæ uita corporis est,& substãtia media corpus inter & spiritũ sita. Hæc si magis adhæserit animo quàm corpori,mẽs exurgit,ac internus homo: si contrà corpori magis quàm spiritui, nõ fit mens,at externus homo dicitur,& tenebrarũ abyssus.Trib. etiã delectatur animus,Ratiõe uidelicet,Intellectu,& Memoria .Ratio speculatiõis imaginẽ intellectui repręsentat,hic eã arcanę cõseruãdam exhibet memorię.Ratio prima,mẽtis est ęternę ꝑpetuus & inuiolabilis ordo, cuius homo factus est particeps ex dono Dei,simul & intellectus :q ratiõis est apprehẽsio, nõ secus ac memorię:quę qdẽ amborũ cõseruatio dici põt.Anima duob. cõstat,motu scilicet ac sensu.Motus ẽ aut naturalis,uel accidenti-

dentalis. Sensus est uisę uel auditę, degustatæ, olfactæ uel tactæ rei perceptio. Nã corporis membra, per quæ sensus ab anima percipiuntur, sensuum proprirè uocamus organa. Sensuum perceptio rerum præteritarum noticiam pręsentium repræsentatione reuocat in memoriã: hanc animalia bruta cum hominib. communem habent: nam illa solùm præsentibus oblatis, eadem sensu recolunt. Est & alia radix memoriæ perquàm excellens, quæ nulla repræsentatione media, sed spiritus nunquam otiosi sedula tantùm agitatione, dictá colit memoriam, uirereq; perpetuò facit: hęc memorię continuatio rationis cultum subsequitur, & est homini solo contingens. Ergo sensus est communiter animalis, ratio uerò particulariter intellectualis: quia non intelligũt bruta, nisi per sensum præsentem: animalia rationalia tamen per intellectum à ratione motum & sensum, posteriore fine uel medio. Iterum animus & corpus in rationalibus opposita sunt extrema contrariaque, quæ nunquã possunt coniungi, nisi per mediam animam & uitam, de utroq; participantem inimico: sed quia alterum extremorum est perfectum, & alterum imperfectum,

ctùm, si motus fiat à perfecto, per medium necessariò transit in imperfecti perfectionem, & è contra. Hac ratione Deus omnia condidit sub tribus, in unum ut conuenirent: ipse namque pacis author est & unionis. Duo semper sunt inimici, donec per ternarium unum fiant amici. Animus omnibus est æqualis, mens uerò non omnibus æqua nec æqualis. Paucissimi sunt illi qui cum animo coniunctam habent animam: multi qui secundū magis & minùs de mente quid participant: plurimi qui corpus in anima colentes, & hanc in corpore, non agnoscunt animum: quibus nulla mens, at insania manet. Mens itaq; bene recipitur, quoties animus & anima conuenientia simul à corpore sunt ita recepta, ut ex his tribus unum fiat consonum & inseparabile: sed hæc amicitia nullo modo fieri potest alio, quàm per separationem, qua sine metaphysica non fit coniunctio. Solum est unum, quod si solum remanet, impossibile fuerit cum altero iungi: si tamen alteri coniungendum sit, hoc alterum ex hoc uno separatum esse necessum erit, cum nihil sit præter id unum. Et quia partes unius ex uno symbolizant, uel sympathiam cum u-

no habent,in unum facilè conueniunt, sed eo facilius,quò minùs per interualla remotæ sunt ab uno. Quapropter mentis à corpore distractio necessaria est, ut eius & alterius fiat unio. Sed cum unio perfectionem requirat, ab extremo perfecto (sicuti suprà dixi) per medium fieri debet ad imperfectum transitus; ut istud perficiatur. Per huiuscemodi mentis à corpore distractionem; quam uoluntariam nonnulli mortem uocant, acquirunt animus & anima simul iuncta potentiam ac dominiū in suū corpus; quod solus animus antea non ita habebat, ob renitens medium, per quod supernaturalis transitus fieri debet: quia non conueniunt inimici, nisi per sequestrem neutrum ex parte discordiæ, sed participem ex parte reconciliationis cum utroque. Hoc labefit Astronomia iudiciaria, quæ dispositionem astrorum inclinare, licet non necessitare docet. Nam astra mentibus hominum longè sunt inferiora, pariter ignobilius parum,aut nihil penitùs in se nobilius agere potest. Verùm si corpora humana uincant animam,eamque reducant in corruptibilis corporis seruitutem, inficias non iero, quia corpora astro-

ſtrorum tunc nobiliora ſunt hominum ſimilibus corporibus,ſuas in humana corpora paſsiones imprimere poſſe. Breuiter, Sapiens dominabitur aſtris : inſipiens nedum his ſubijcitur ; uerùm etiam inferioribus & erumnis quibuſcunque. Sapiens eſt qui mentem adeptus eam excolit : inſipiens uerò qui corpus in anima uel hanc in corpore diligit animo neglecto : quod etiam ex uerbo Domini comprobatur, Qui diligit animam ſuam (intellige in corpore) perdet eam , & qui odit eam ut ſupra , in æternum cuſtodit eam.

Diligere dicitur is animam in corpore, qui ſuos appetitus prauos exequitur : è contra;qui non exequitur eos , at uanitatum cogitationibus delectatur, corpus in anima uidetur diligere. Odit animam ſuam in corpore ,qui corporis frænat appetitus ; & corpus in anima, qui uanis reſiſtit ſpeculationibus. Viſum eſt & hoc adijcere quod apud probatiſsimos auctores, & præcipuè theologos uſurpatur, uidelicet ut animam nonnunquam pro ſpiritu ponát, & hũc pro illa indifferẽter: per hoc nõ eſt inferẽdũ,quòd ſpiritus & anima ſint

unum

unum & idem ante mentis compositionem, sed pòst, & in eo conueniunt nostri philosophi cum theologis: nam siue mentem uocemus spiritum siue animam, appellatione unius, non excludimus alterum, propter unionem iam factam.

Nulla dicitur etiam unio uera, nisi fuerit inseparabilis. Possunt nihilominus unionis initia iaci, quæ non consequuntur effectum: per hoc non stat; quin mens adhuc imperfecta magis uel minùs appelletur. Qui perfectam consequuntur mentem, sunt paucissimi: qui inchoatam habent, multi: qui nullam uerò, plurimi. Nunc ad corporis anatomiam ueniens, ut suprà dico, bonam corporis dispositionem ad ueram speculationem esse necessariam. Nil mirum, quia corpus ex sui corrupta natura plurimùm aggrauat animam & impedit, quò minùs spiritus actiones percipere possit. Nonnullis à natura datum est, magis idoneos fore cæteris ad hanc separationem faciendam; utpote quibus ad naturalem corruptionem in eorum formatione, per accidens nulla prorsus, uel pauca saltem accessit corruptio. Minùs apti sunt, qui præter ortiuam corruptionem

ptionem, & accessoriam ex propria petulantia, uictusque dissoluta serie rationem impediunt: ut sunt illi qui mundanis agitati curis, ea quæ sunt extra mundum perpetua negligunt, & qui largiùs utuntur eis, quæ natura dedit in necessitatem; quàm par sit. Quapropter uti per accessionem alicuius quid impeditur, ita per amotionem eiusdem iuuari potest. Fiunt itaque medicinæ philosophicæ per Alchimicam artem ueram præ cæteris excellentissimam, à proprijs semotæ corporibus, quæ per naturalem uim agendi quam habent in proprium corpus, & post remotionem suæ partis patientis retinent, id idem in alienum corpus obiectum exequi possunt, & excellentius, quàm à natura datum illis erat in propria corpora perficere. Iam quicquid reperitur in rerum natura formam habens & materiam, desiderat in suo genere perfici: quod quidem naturale desiderium, perfectionis omnium est potissima causa. Cumque natura sibi simili naturæ iungi gaudet ac delectetur in ea, uincente mente per sibi simile medicamentum adiuta, corpus in eandem condescendere naturam cogitur: sicut uincente corpore sibi similibus corroborato corrum-

elementares partes in eo præseruat, ac pro suis uiribus continuare facit. Spiritus itaq; medicamenti philosophici cum anima sua iunctus, & à corpore suo separatus, mentales partes in sibi similem substantiam transmutat: corpus quoque physicum à corruptione præseruat, & corruptũ corrigit. Metaphysicum habere posse corpus nostram nõ negamus medicinam: tunc scilicet, quãdo corpus eius spirituale factum est, spiritusq; hoc induit corpus, quod philosophi dicunt fixum fieri uolatile, tandem uolatile fixum. Physicum certè corpus excellentiori corpore curari non potest, quàm metaphysico, nec humana mens cõponi melius, quàm dispositione metaphysica, post diuinæ gratiæ donum tamen.

Ex his omnibus concludimus, speculatiuam philosophiam in superatione corporis unione mentali facta consistere. Sed hæc unio prima nondum Sophum efficit, at mentalem Sophiæ discipulum tantùm: cum corpore mentis secunda Sophum exhibet, completam illam & beatam unionem tertiam cum unitate prima sperãtem, & expectantem. Faxit Omnipotens Deus, ut tales efficiamur omnes, & ipse sit in omnibus unus.

Iam explicuimus quæ ueteres atq; moderni tot ænigmatibus uelarãt, latius dicemus. Quicunq; metaphyſicum lapidẽ extrahere cupierit, per ſpeculatiuam hanc philoſophiã ad eius cognitionem diſpoſitione perueniat oportet. Qua poſtmodum obtenta medicina uniuerſali, ut ex documento Perfecti maioris antea poſuimus: granum unum iſtius accipiat in albo uino diſſolutum, & aperietur eius intellectus ad omnia percipiendum occulta, tolleturq; ab eo quæuis ægritudines, ac incurabiles medicis morbi.

FINIS.